

Τεχνολογικό
Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Σχολή Καλών και
Εφαρμοσμένων Τεχνών

Πτυχιακή εργασία

“ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ”

Τώνια Αρέστη

Λεμεσός, Απρίλιος 2019

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Πτυχιακή εργασία

“ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ”

της Τώνιας Αρέστη

Επιβλέπων Καθηγητής

Δρ. Αντρέας Λαγός

Λεμεσός, Απρίλιος 2019

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Τώνια Αρέστη, 2019

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα πολυμέσων και γραφικών Τεχνών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον επιβλέπων καθηγητή μου Κ. Αντρέα Λαγό για την πολύτιμη βοήθεια και στήριξη που μου παρείχε κατά την διάρκεια της έρευνάς μου για την πτυχιακή εργασία. Επιπλέον θα ήθελα να ευχαριστήσω τους συμμετέχοντες για τον χρόνο που αφιέρωσαν για τις συνεντεύξεις αλλά και για να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια ούτως ώστε να πραγματοποιηθεί η παρούσα μελέτη.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η τεχνολογία και κυρίως η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ή αλλιώς social media, έχει αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό στις μέρες μας και αποτελούν ένα μεγάλο κομμάτι της καθημερινότητάς μας. Οι χρήστες μέσα από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να δημοσιεύουν και ανταλλάζουν πληροφορίες, εικόνες και βίντεο. Επίσης έχουν την δυνατότητα να σχολιάζουν τις αναρτήσεις αυτές είτε θετικά είτε αρνητικά. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, κάποιες φορές, την πρόκληση διακρίσεων. Η μελέτη αυτή έχει ως σκοπό να ερευνήσει τις διακρίσεις (θρησκευτική, σεξιστικές, φυλετικές κ.α.) στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Συγκεκριμένα θα διερευνηθεί ο λόγος για τον οποίο ο θύτης κάνει διακρίσεις και ο τρόπος σκέψης του. Επιπλέον θα παρουσιαστεί και ο τρόπος σκέψης του θύματος και πως αντιμετωπίζει της διακρίσεις που γίνονται εναντίον του.

Λέξεις κλειδιά: Μέσα κοινωνικής δικτύωσης, διακρίσεις, παρενόχληση, φύλο, ηλεκτρονικός εκφοβισμός

ABSTRACT

Technology and, above all, the use of social media has grown to a great extent nowadays and is a big part of our everyday life. Users through social media can publish and share information, images and videos. They also have the ability to comment on these posts either positively or negatively. Sometimes this action leads to discrimination. This study aims to investigate discrimination (religious, sexual, racial etc.) in the social media. In particular, the reason why the perpetrator discriminates and his way of thinking will be explored. Furthermore, the victim's way of thinking will be presented and how he deals the discriminations made against him.

Keywords: Social media, discrimination, harassment, gender, cyber-bullying

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	v
ABSTRACT.....	vi
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	vii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	ix
ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ	xii
1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
2 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	3
2.1 Διακρίσεις μεταξύ των φύλων στα social media	3
2.2 Συμπεριφορές στα Social media	8
2.3 Θρησκεία και διακρίσεις στα social media	11
2.4 Αθλήματα και διακρίσεις στα social media	12
2.5 Χώρος εργασίας και διακρίσεις στα social media	13
2.6 Εξωτερική εμφάνιση και διακρίσεις στα social media	13
3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	15
3.1 Μικτή μεθοδολογία.....	15
3.2 Συνοπτική περιγραφή των εργαλείων συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν	15
3.3 Περιορισμοί γενικά της μικτής μεθοδολογίας	16
3.4 Θέματα Δεοντολογίας – Ηθικά ζητήματα και πως αντιμετωπίστηκαν	16
3.5 Δείγμα	16
3.6 Διαδικασία ανάλυσης δεδομένων	17
3.7 Αξιοπιστία / Εγκυρότητα	17
3.8 Περιορισμοί της παρούσας έρευνας.....	17
4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΑΝΑΛΥΣΗ.....	18

4.1	Ανάλυση συνεντεύξεων	18
4.2	Ανάλυση Ερωτηματολογίων	23
4.2.1	Διακρίσεις που κυριαρχούν σήμερα	24
4.2.2	Θύμα διακρίσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.....	24
4.2.3	Συναισθήματα του θύματος	25
4.2.4	Τρόποι με τους οποίους τα θύματα έχουν δεχθεί διακρίσεις στα κοινωνικά δίκτυα	26
4.2.5	Αντιμετώπιση διακρίσεων	26
4.2.6	Θύτης στα κοινωνικά δίκτυα	27
5	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ / ΣΥΖΗΤΗΣΗ	28
5.1	Σχεδιαγράμματα:.....	29
6	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	33
7	ΕΠΙΛΟΓΟΣ	35
8	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	36
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	40
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	43
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	43
	Συνέντευξη 1.....	43
	Συνέντευξη 2.....	47
	Συνέντευξη 3.....	52
	Συνέντευξη 4.....	56
	Συνέντευξη 5.....	59
	Συνέντευξη 6.....	62
	Συνέντευξη 7.....	65
	Συνέντευξη 8.....	67

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Ποιες διακρίσεις πιστεύετε πως κυριαρχούν σήμερα;	24
Εικόνα 2: Έχετε πέσει ποτέ θύμα διάκρισης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;	24
Εικόνα 3: Πως νιώσατε;	25
Εικόνα 4: Με ποιους τρόπους μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα έχετε πέσει θύμα;	26
Εικόνα 5: Πως αντιμετωπίσατε το φαινόμενο αυτό;	26
Εικόνα 6: Έχετε κάνει εσείς κάποια διάκριση ενάντια σε κάποιον άλλο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ;	27
Εικόνα 7: Σχεδιάγραμμα ηλικιών κάτω των 25	30
Εικόνα 8: Σχεδιάγραμμα ηλικιών 25 - 29	31
Εικόνα 9: Σχεδιάγραμμα ηλικιών 40 - 49	31
Εικόνα10: Σχεδιάγραμμα ηλικιών 50+	32
Εικόνα 11: Συνέντευξη πρώτου ατόμου	44
Εικόνα 12: Συνέντευξη πρώτου ατόμου	45
Εικόνα 13: Συνέντευξη πρώτου ατόμου	46
Εικόνα 14: Συνέντευξη δεύτερου ατόμου	47
Εικόνα 15: Συνέντευξη δεύτερου ατόμου	48
Εικόνα 16: Συνέντευξη δεύτερου ατόμου	49
Εικόνα 17: Συνέντευξη δεύτερου ατόμου	50
Εικόνα 18: Συνέντευξη δεύτερου ατόμου	51
Εικόνα 19: Συνέντευξη δεύτερου ατόμου	52
Εικόνα 20: Συνέντευξη τρίτου ατόμου	52
Εικόνα 21: Συνέντευξη τρίτου ατόμου	53
Εικόνα 22: Συνέντευξη τρίτου ατόμου	54
Εικόνα 23: Συνέντευξη τρίτου ατόμου	55

Εικόνα 24: Συνέντευξη τρίτου ατόμου	56
Εικόνα 25: Συνέντευξη τέταρτου ατόμου	56
Εικόνα 26: Συνέντευξη τέταρτου ατόμου	57
Εικόνα 27: Συνέντευξη τέταρτου ατόμου	58
Εικόνα 28: Συνέντευξη τέταρτου ατόμου	59
Εικόνα 29: Συνέντευξη πέμπτου ατόμου	59
Εικόνα 30: Συνέντευξη πέμπτου ατόμου	60
Εικόνα 31: Συνέντευξη πέμπτου ατόμου	61
Εικόνα 32: Συνέντευξη πέμπτου ατόμου	62
Εικόνα 33: Συνέντευξη έκτου ατόμου	62
Εικόνα 34: Συνέντευξη έκτου ατόμου	63
Εικόνα 35: Συνέντευξη έκτου ατόμου	64
Εικόνα 36: Συνέντευξη έβδομου ατόμου	65
Εικόνα 37: Συνέντευξη έβδομου ατόμου	66
Εικόνα 38: Συνέντευξη έβδομου ατόμου	67
Εικόνα 39: Συνέντευξη όγδοου ατόμου	67
Εικόνα 40: Συνέντευξη όγδοου ατόμου	68
Εικόνα 41: Συνέντευξη όγδοου ατόμου	69
Εικόνα 42: Συνέντευξη όγδοου ατόμου	70
Εικόνα 43: Συνέντευξη όγδοου ατόμου	71

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

MME

Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

SNS

Social Network Sites

ΑΠΟΛΟΣΗ ΟΡΩΝ

Social media	Μέσα κοινωνικής δικτύωσης
Slut	Άτομο που δέχεται κριτική
Shamer	Αυτός που κάνει τη κριτική
Cyberbullying	Εκφοβισμός εντός διαδικτύου
Sexting	Μηνύματα με σεξουαλικό περιεχόμενο
Double standard	Αρχή που εφαρμόζεται άδικα με διαφορετικούς τρόπους σε διαφορετικούς ανθρώπους
Fraping	Συνδυασμός “Facebook” και “rape”. Όταν κάποιος παραβιάζει και αλλοιώνει στοιχεία του λογαριασμού σου.
Trolling	Ανεπιθύμητα σχόλια που προκαλούν συναισθηματικές αντιδράσεις
Cyber – stalking	Επίμονη παρακολούθηση και ενόχληση στα κοινωνικά δίκτυα
Post	Ανάρτηση
Comments	Σχόλια
Like	Πράξη αρεσκείας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.
Facebook	Μέσω κοινωνικής δικτύωσης
Instagram	Μέσω κοινωνικής δικτύωσης
Video	Βίντεο
Twitter	Διαδικτυακή υπηρεσία η οποία επιτρέπει στους χρήστες να γράφουν σύντομα μηνύματα

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια υπήρξε μεγάλη τεχνολογική ανάπτυξη στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Facebook και το Instagram. Προσφέρουν στους χρήστες την δυνατότητα να βελτιώσουν και να διαφημίσουν την δουλειά τους, χρησιμεύουν ως πηγή πληροφοριών και εργαλείο έρευνας. Παρόλα αυτά έχει παρατηρηθεί μια τάση διάκρισης μεταξύ του αντρικού και γυναικείου φύλου αλλά και διακρίσεις όσο αφορά την εθνικότητα, την εμφάνιση, την θρησκεία κλπ. Η συγκεκριμένη ερευνητική εργασία στοχεύει σε μια μελέτη η οποία θα παρουσιάζει διάφορα στοιχεία σχετικά με τις διακρίσεις (θρησκευτική, σεξουαλική, εθνικότητας κ.α.) που υπάρχουν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Instagram) και πως αντιλαμβάνονται οι χρήστες, είτε είναι ο θύτης είτε είναι το θύμα, τις διακρίσεις. Δηλαδή βασίστηκε στο πως καταλαβαίνει ο θύτης τις διακρίσεις και για ποιο λόγο τις κάνει, αλλά και πως αντιλαμβάνεται και διαχειρίζεται το θύμα τις διακρίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Social Media). Αφορμή για την πραγματοποίηση της έρευνας αυτής ήταν διακρίσεις που παρατήρησα η ίδια στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κυρίως σε σχόλια κάτω από φωτογραφίες και βίντεο. Οι ερευνητικές ερωτήσεις της μελέτης αφορούν το πως αντιλαμβάνεται ο θύτης τις διακρίσεις, και πως το θύμα. Συγκεκριμένα αν ο θύτης καταλαβαίνει ότι κάνει διακρίσεις και γενικότερα ότι εκφοβίζει και αν ναι, ποιος είναι ο λόγος που τον οδηγεί σε μια τέτοια πράξη. Όσον αφορά το θύμα, οι ερωτήσεις επικεντρώνονται στο πως αντιμετωπίζει τις διακρίσεις, δηλαδή κατά πόσο τον επηρεάζουν, ποια είναι τα συναισθήματα που νιώθει τη δεδομένη στιγμή και πως τις χειρίζεται. Αρχικά η έρευνα ξεκίνησε με την βιβλιογραφική ανασκόπηση η οποία αποτελείτο από προηγούμενες μελέτες που σχετίζονταν με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τους εκφοβισμούς. Μέσα από την βιβλιογραφική ανασκόπηση εμπνεύστηκα και τα ερευνητικά ερωτήματα της μελέτης. Στην συνέχεια δημιούργησα ηλεκτρονικής μορφής ερωτηματολόγια και ημιδομημένες συνεντεύξεις που απαντήθηκαν από άτομα ηλικίας 18+. Ο λόγος που χρησιμοποίησα και τα δύο είδη συλλογής δεδομένων είναι γιατί έτσι μπόρεσα να αναρτήσω περισσότερες πληροφορίες και είχα μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για τα δυο ερευνητικά ερωτήματα. Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν μέσω του Facebook ενώ οι συνεντεύξεις διεξάχθηκαν σε φοιτητές, φίλους και συγγενείς λόγο του ότι μπορούσα να επικοινωνήσω μαζί τους πιο εύκολα και να πάρω πιο ειλικρινείς απαντήσεις. Ακολούθησε η συλλογή δεδομένων από τα ερωτηματολόγια και τις συνεντεύξεις και

στην συνέχεια έγινε η ανάλυση των δεδομένων που είναι και το σημαντικότερο κεφάλαιο της μελέτης. Κατά την ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκαν περιγραφές των δεδομένων και στο τέλος ακολούθησε τα τελευταία κεφάλαια της ερευνητικής μελέτης, ο σχολιασμός των αποτελεσμάτων και τα συμπεράσματα.

2 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 Διακρίσεις μεταξύ των φύλων στα social media

Μια έρευνα που έγινε από τους Papp et al. (2015) μελετά το “sexual double standard”, δηλαδή στο πως κρίνονται οι άντρες και οι γυναίκες σε ίδιες πράξεις και συμπεριφορές μέσα από το Facebook. Ζητήθηκε από μια ομάδα ατόμων να πουν την άποψή τους και να κρίνουν τον στόχο (slut) που δέχεται κριτική από άλλα άτομα, αλλά και αυτούς που κρίνουν (shamer), είτε είναι άντρες είτε είναι γυναίκες. Το πόρισμα της έρευνας έδειξε πως οι άντρες δέχονται πιο σκληρή κριτική απ’ ότι οι γυναίκες. Επίσης ο “shamer”, με βάση την ομάδα της έρευνας, είναι πιο επικριτικός όταν ο στόχος (slut) είναι γυναίκα. Επιπρόσθετα φαίνεται οι γυναίκες “slut” χαρακτηρίζονται ως άτομα κατώτερου επιπέδου σεξουαλικής συμπεριφοράς σε σύγκριση με τους άντρες. Οι γυναίκες λόγω των “sexy” ρούχων που φοράνε και τον τρόπο που χορεύουν και οι άντρες λόγω του ότι έχουν πολλούς ερωτικούς συντρόφους. Τα δεδομένα αυτά δείχνουν πως οι προσωπικές πεποιθήσεις του κάθε ατόμου ξεχωριστά αλλάζουν πιο γρήγορα σε σχέση με τις κοινωνικές αντιλήψεις.

Οι επιστήμονες Faucher, Jackson και Cassidy(2014), στην έρευνά τους που αφορά το Cyberbullying, προσπαθούν να βρουν τις διαφορές και ομοιότητες που υπάρχουν μεταξύ αντρών και γυναικών στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και γενικότερα στο διαδίκτυο. Στην έρευνα συμμετείχαν 1925 μαθητές από τέσσερα διαφορετικά πανεπιστήμια. Τα αποτελέσματα δείχνουν συγκεκριμένα πόσο τα δυο φύλα χρησιμοποιούν το διαδίκτυο και τα ΜΜΕ, τις εμπειρίες τους, τις γνώμες τους αλλά και λύσεις που προτείνουν όσο αφορά το Cyberbullying. Επίσης η έρευνα ελέγχει πόσο συχνό είναι αυτό το φαινόμενο σε σύγκριση με άλλες έρευνες που έγινε από πιο νεαρό κοινό. Επιπρόσθετα οι διαφορές των δυο φύλων βοηθούν να κατανοηθεί το πρόβλημα του Cyberbullying καλύτερα. Δηλαδή από τις διαφορές των φύλων προκύπτει επιθετικότητα μεταξύ σχέσεων, έλλειψη νοητικών συναισθημάτων, δύναμης και εξουσίας. Τέλος μέσα από την μελέτη αυτή παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με τις συμπεριφορές φοιτητών στον κυβερνοχώρο και λύσεις με τις οποίες μπορεί να αντιμετωπιστεί το Cyberbullying.

Στην διατριβή της, η Sophie Andar (2014) ερευνά την σεξουαλική παρενόχληση στα κολλέγια της Αμερικής που γίνεται μέσω του χώρου του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. 233 από τα θύματα ήταν γυναίκες πτυχιούχοι, λευκές ή ισπανόφωνες στην ηλικία μεταξύ 18 και 33. Το 48.1% έχει αποστείλει μήνυμα σεξουαλικού περιεχομένου ενώ το 55.4% έχει παραλάβει. Επίσης αναφέρεται πως μεγάλα ποσοστά ατόμων έχουν παρενοχληθεί σεξουαλικά, έχουν υποστεί βία κατά την διάρκεια σεξουαλικής εμπειρίας/πράξης και έχουν καταδιωχθεί. Ακόμη ένα μεγάλο ποσοστό των φοιτητών στα κολλέγια, έχουν δηλώσει ότι έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά (44.2%), αναγκάστηκαν να μιμηθούν σκηνές από ερωτικές ταινίες (14.4%), ο θύτης ήταν εθισμένος στην πορνογραφία (14.4%) και δεν ήταν σίγουροι κατά πόσο οι φωτογραφίες τους είχαν δημοσιευτεί στο διαδίκτυο (14.4%). Σε άλλες περιπτώσεις έχει αναφερθεί ότι κάποιοι έχουν καταναλώσει αλκοόλ πριν την κακοποίηση ενώ κάποιοι άλλοι εξαναγκάστηκαν να καταναλώσουν αλκοόλ πριν την κακοποίηση. Όπως αυτά, καταγράφονται κι 'άλλα παρόμοια περιστατικά στην διατριβή αυτή. Στο τέλος της διατριβής διατυπώνονται οι εισηγήσεις των συμμετεχόντων όσο αφορά την σεξουαλική παρενόχληση που καλύπτουν τέσσερα βασικά θέματα στα κολλέγια, δηλαδή την εκπαίδευση, την υπευθυνότητα της διοίκησης του κολλεγίου, την πολιτική του κολλεγίου και το περιβάλλον του.

Η έρευνα της Hasinoff (2013) μελετά το 'sexting' που γίνεται από τους εφήβους. Πολλές από τις απαντήσεις που δίνονται για το 'sexting' όσο αφορά τους εφήβους μερικές φορές είναι αναποτελεσματικές και άδικες. Για παράδειγμα οι αρχές κατηγορούν τα θύματα για αποδοχή των μη συναινετικών μηνυμάτων, χρησιμοποιούν σκληρούς νόμους κατά των ανηλίκων ή δίνουν στους εφήβους την συμβουλή απλά να απέχουν. Η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τα κορίτσια στις αρχές της δεκαετίας του 2000 δημιουργεί έντονες ανησυχίες ότι τα κορίτσια δημιουργούν και μοιράζονται μηνύματα με σεξουαλικό περιεχόμενο. Σε αυτή την μελέτη, ο ερευνητής αναφέρετε στις ανησυχίες που αφορούν τις αρνητικές επιδράσεις των ψηφιακών και ηλεκτρονικών μέσων όσο αφορά τον τρόπο και τα άτομα που έχουν επικοινωνία τα κορίτσια. Επίσης υποστηρίζει ότι το 'sexting' ως παραγωγικό μέσο θα ενθαρρύνει τους ερευνητές να δώσουν περισσότερη σημασία στις ευκαιρίες που δίνουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αλλά και τα ρίσκα που διαθέτουν. Επίσης το 'sexting' θεωρείτε

πνευματική ιδιοκτησία με αποτέλεσμα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης να λαμβάνουν καλύτερα υπόψη τους τα δικαιώματα ιδιωτικού απορρήτου του ατόμου.

Στο άρθρο τους οι Ringrose, Harvey, Gill και Livingstone (2013) εξετάζουν τις ανισότητες των φύλων και τα σεξουαλικά ‘double standards’ στην ψηφιακή ανταλλαγή εικόνων των εφήβων αντλώντας πληροφορίες σχετικά με το ‘sexting’ της νεολαίας από ερευνητικά προγράμματα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Μέσω της κριτικής που αναπτύσσεται για την μεταφεμινιστική κουλτούρα των μέσων, υποδηλώνετε ότι το εφηβικό ‘sexting’ παρουσιάζει συγκεκριμένες αντιθέσεις που σχετίζονται με την ηλικία του φύλου. Τα κορίτσια σε εφηβική ηλικία καλούνται να βγάλουν μια πιο «σέξι» εκδοχή του εαυτού τους, όμως αυτό τους οδηγεί σε νομικές επιπτώσεις και ηθική καταδίκη. Επιπλέον εξετάζουν την παραγωγή/κυκλοφορία την σεξουαλικής αξίας και ηθικής μέσω της δραστηριότητας των εφήβων στο Facebook και το Blackberry. Για παράδειγμα, ορισμένα αγόρια λάμβαναν και αντάλλαζαν μεταξύ τους εικόνες από στήθη κοριτσιών, τα οποία λειτουργούσαν ως μια μορφή συναλλάγματος και αξίας. Αντίθετα, τα κορίτσια σχολίασαν την ανάρτηση αυτών των εικόνων ως μια επικίνδυνη πράξη και κατηγόρησαν την σεξουαλική φήμη.

Οι Herring & Stoerger (2014) μελετούν την επικοινωνία μέσω υπολογιστή στο διαδίκτυο και την ανωνυμία που επικρατεί και που καθιστά το φύλο των χρηστών άσχετο ή αόρατο. Επιτρέπει στις γυναίκες και τους άντρες να συμμετέχουν και να αναγνωρίζονται για την συνεισφορά τους ισάξια, σε αντίθεση με τα αντρικά πρότυπα που παρατηρούνται κατά την επικοινωνία πρόσωπο με πρόσωπο. Γενικά, η παρούσα έρευνα εξετάζει το φύλο και την επικοινωνία του μέσω υπολογιστή. Τα αποδειχτικά στοιχεία που έχουν παρθεί στο σύνολο αντιπαραθέτουν τον ισχυρισμό ότι το φύλο είναι αόρατο ή άσχετο στην επικοινωνία μέσω υπολογιστή. Συμπερασματικά, η έννοια της ανωνυμίας κρίνεται επικριτική και αντιμετωπίζεται το ζήτημα της διαφοράς έναντι της ανισότητας.

Μια ακόμη έρευνα που έγινε από τους Santos & Hilal (2018) μελετά μέσα από συνεντεύξεις θέματα που αφορούν τα δυο φύλα. Η έρευνα επικεντρώνεται στις

αντιλήψεις και εμπειρίες 26 επαγγελματιών γυναικών στην Βραζιλία και το Σάο Πάολο. Μέσα από την ανάλυση περιεχομένου που ακολούθησε φάνηκε πως παρόλο που η Βραζιλία χαρακτηρίζεται για το εξιδανικευμένο εθνικό της ήθος που προάγει την ισότητα, οι ρόλοι των φύλων εξακολουθούν να είναι πολύ παραδοσιακοί. Παρόλο που οι περισσότεροι συμμετέχοντες απέρριψαν προσωπική αντιμετώπιση της ανισότητας αναγνωρίζουν την ύπαρξή της στην κοινωνία. Αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η ανισότητα των φύλων διαιώνίζεται και οι οργανώσεις και τα τμήματα ανθρωπίνου δυναμικού δεν φαίνεται να έχουν ενεργό ρόλο στις αλλαγές.

Η δημοτικότητα, η διαθεσιμότητα και ανάπτυξη της τεχνολογίας της πληροφορίας και επικοινωνιών δημιουργούν νέες ευκαιρίες για διαδικτυακή παρενόχληση. Η μελέτη των Vitak, Chadha, Steiner και Ashktorab (2017) αξιολογεί τους παράγοντες που σχετίζονται με τις εμπειρίες διαδικτυακής παρενόχλησης νεαρών γυναικών μέσω ενός μέτρου πολλαπλών παραγόντων, το οποίο αντιπροσωπεύει τη συχνότητα και τη σοβαρότητα των αρνητικών συμβάντων. Τα ευρήματα από την έρευνα 659 προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών υπογραμμίζουν την σχέση μεταξύ παρενόχλησης, ευεξίας και εμπλοκής σε στρατηγικές για τη διαχείριση της ταυτότητας του ατόμου στο διαδίκτυο. Ακόμη οι ερευνητές προσδιορίζουν τις διαφορές στις εμπειρίες παρενόχλησης σε 3 δημοφιλείς πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, το Facebook, το Twitter και το Instagram. Τα συμπεράσματα της έρευνας δείχνουν ότι συζητώντας τη συμβολή αυτής της μελέτης στη φεμινιστική θεωρία και περιγράφοντας πέντε πιθανές παρεμβάσεις σχεδιασμού που προέρχονται από τα δεδομένα των ερευνητών, οι εμπειρίες παρενόχλησης μπορούν να ελαχιστοποιηθούν, να μετριαστεί η ψυχολογική βλάβη που προκαλείτε στο θύμα και να δοθούν στις γυναίκες πιο ενεργητικοί τρόποι για να ανακτούν υπηρεσίες όταν χρησιμοποιούν τεχνολογίες επικοινωνίας.

Μια κλίμακα προκαταλήψεων κατά των τρανσέξουαλ αναπτύχθηκε, επικυρώθηκε και συγκρίθηκε στην έρευνα των Nagoshi et al. (2008) με ένα μέτρο ομοφοβίας σε 153 γυναίκες και 157 άνδρες προπτυχιακούς φοιτητές των ΗΠΑ. Και για τα δυο φύλα, η τρανσφοβία και η ομοφοβία συσχετίζονταν σε μεγάλο βαθμό μεταξύ τους με αυταρχισμό, θρησκευτικό φονταμενταλισμό και εχθρικό σεξισμό, όμως η πρόθεση

επιθετικότητας ήταν προβλέψιμη για την τρασφοβία και την ομοφοβία μόνο στους άνδρες. Ο καλοπροαίρετος σεξισμός και η αποδοχή του μύθου για βιασμούς ήταν πιο προβλέψιμα για την τρανσφοβία και την ομοφοβία στις γυναίκες από τους άνδρες. Με την ομαλοποίηση της ομοφοβίας, ο αυταρχισμός, ο φονταμενταλισμός και η επιθετικότητα δεν παρείχαν πλέον πρόβλεψη για την τρανσφοβία για τους άντρες, αλλά ο αυταρχισμός, ο φονταμενταλισμός, ο καλοπροαίρετος σεξισμός και η αποδοχή των μύθων βιασμού συνέχισαν να προβλέπουν την τρανσφοβία στις γυναίκες. Η έρευνα επικεντρώθηκε στις διαφορές μεταξύ των δύο φύλων σε θέματα που οδηγούν στη προκατάληψη έναντι των τρανσζέξουαλ και των ομοφυλόφιλων ατόμων.

Η έρευνα των Bailey, Steeves, Burkell, και Regan (2013) δείχνει ότι οι αναπαραστάσεις των γυναικών ως σεξουαλικά αντικείμενα που ζητούν την προσοχή των αντρών βρίσκονται συνήθως σε ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης. Οι ερευνητές παρουσιάζουν τα αποτελέσματα μιας ποιοτικής μελέτης που εξέτασε πως οι νέες γυναίκες «διαβάζουν» αυτά τα στερεότυπα. Οι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονταν τους ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης ως περιβάλλον εμπορευματοποίησης, στο οποίο τα στερεότυπα είδη αυτοπροβολής από τις γυναίκες αποτελούν δείκτες κοινωνικής επιτυχίας και δημοτικότητας. Ως εκ τούτου, οι εικόνες που ανεβάζουν οι γυναίκες είναι «κοινωνικά διευκολιντικές» για τις νέες γυναίκες. Παρόλα αυτά, οι κίνδυνοι από την άποψη του φύλου, σύμφωνα με γνωστά στερεότυπα, ενισχύονται από την έντονη επιτήρηση που παρέχει το SNS (social network sites). Λόγο του ότι οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι μια καλλιτεχνική διαφήμιση που προβάλλεται από τα μέσα και δείχνει πως οι γυναίκες πρέπει να είναι ελκυστικές, να είναι σε σχέση και να ανήκουν σε ένα κόμμα, είναι πολύ πιο πιθανό οι γυναίκες να κριθούν πιο σκληρά από τους άντρες γιατί υπογραμμίζουν αυτά τα στοιχεία στα διαδικτυακά προφίλ τους. Επίσης τα κορίτσια είναι ανοιχτά σε σκληρή κριτική για το βαθμό δημοσιότητάς τους. Ο κίνδυνος να ονομαστεί μια γυναίκα «slut» επειδή μπορεί να έχει ανοικτό το προφίλ της, να έχει πολλούς φίλους ή να δημοσιεύει πάρα πολλές πληροφορίες υποδηλώνει ότι η διατήρηση διακριτικών κανόνων σχετικά με τη συμμετοχή του κοινού μπορεί αποτελεσματικά να αστυνομεύσει την ικανότητα των κοριτσιών να συμμετέχουν πλήρως στο διαδίκτυο και να περιπλέκει την ικανότητά τους να συμμετέχουν σε διορατικές παραστάσεις φύλου.

2.2 Συμπεριφορές στα Social media

Οι Moore και McElroy (2012) στην έρευνά τους προσπαθούν να δείξουν γιατί κάποια άτομα χρησιμοποιούν τα social media και συγκεκριμένα το Facebook περισσότερο από τους υπόλοιπους χρήστες. Στην συγκεκριμένη μελέτη συμμετείχαν 219 προπτυχιακοί φοιτητές από τους οποίους ζητήθηκε να αξιολογήσουν τον εαυτό τους για την προσωπικότητά τους και την χρήση τους στο Facebook. Από τους 219 συμμετέχοντες οι 143 συνεργάστηκαν με τον ερευνητή παρέχοντάς του πρόσβαση στους λογαριασμούς τους, στους φίλους τους στο Facebook, τις φωτογραφίες τους και τις αναρτήσεις που ανεβάζουν στο τοίχο τους. Οι επιστήμονες χρησιμοποίησαν, για τα αποτελέσματα της έρευνας, την προσωπικότητα του κάθε εθελοντή, πέραν από την εμπειρία του κάθε φύλου. Δηλαδή, πως η προσωπικότητά τους επηρεάζει τον πραγματικό αριθμό των φίλων τους, το είδος κάθε δημοσίευσης που ανεβάζουν και τα συναισθήματά τους σε ακατάλληλο περιεχόμενο στο Facebook.

Στο άρθρο που έγραψαν οι Lumsden & Morgan (2012) ερευνούν το αντιφατικό πλαίσιο που περιβάλλει τις νέες γυναίκες όσον αφορά την κοινωνική δικτύωση τους δημοσίως αλλά και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (πχ Facebook). Επίσης οι ερευνητές αναφέρουν ότι δημιουργήθηκαν κάποιες “προβληματικές” συμπεριφορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που αφορούν το φύλο και την σεξουαλικότητα του ατόμου. Παραδείγματα των συμπεριφορών αυτών είναι οι ορισμοί “fraping”, “sexting”, “trolling” και “rinsing”. Οι ορισμοί αυτοί ωθούν τα όρια τις αποδοχής σχετικά με το φύλο και την σεξουαλικότητα του ατόμου. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν πως οι γυναίκες είναι τα θύματα καταπιεστικών και εγκληματικών συμπεριφορών στα μέσα μαζικής δικτύωσης όπως για παράδειγμα cyber – stalking και cyberbullying, αλλά και τις συνέπειες των συμπεριφορών αυτών.

Μια ακόμη έρευνα από τους Gumbus και Meglich (2013) εξηγεί δυο τύπους κακόβουλης διαδικτυακής συμπεριφοράς που προέκυψαν λόγω της υπερβολικής χρήσης του διαδικτύου στις μέρες μας. Οι δυο αυτοί τύποι είναι το “Weblining” και το “Cyberbullying”. Για το “Weblining” αναφέρουν πως χωρίζει τα άτομα σε ομάδες με βάση κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Έτσι δεν λαμβάνονται αποφάσεις και για

το κάθε άτομο ξεχωριστά σε μία ομάδα, με αποτέλεσμα να υπάρχουν αδικίες και διακρίσεις. Όσο αφορά το “Cyberbullying” αναφέρουν γενικά τα διάφορα είδη του “Cyberbullying”, το πόσο κακό μπορεί να δημιουργήσει στην ψυχολογία ενός ατόμου και επίσης ότι η πλειοψηφία των ατόμων που δέχονται bullying μέσω του διαδικτύου είναι οι γυναίκες.

Ο κύριος σκοπός της μελέτης των Obeidat, Xiao, Al Qasem και Obeidat (2018) είναι να παρουσιάσει μια λεπτομερή τυπολογία των ηλεκτρονικών συμπεριφορών εκδίκησης που προσδιορίζει τους διάφορους παράγοντες που επηρεάζουν αυτή την συμπεριφορά από την άποψη των ωθήσεων, των μέσων και των συναισθηματικών αποτελεσμάτων σε δυο χώρες: την Ιορδανία και την Βρετανία. Με βάση μια ποιοτική προσέγγιση από δείγμα 73 πελατών της Ιορδανίας και της Βρετανίας που είχαν προηγουμένως διαπράξει διαδικτυακή εκδίκηση, η μελέτη αυτή εντόπισε τέσσερις κύριους τύπους εκδικητών: υλιστικούς, υπερασπιστικούς, επιθετικούς και επαναστατικούς. Τα ευρήματα δείχνουν πως οι βρετανοί καταναλωτές είχαν αποτυχίες σε βασικές δυσλειτουργίες και σε αποτυχίες που αφορούν τους εργαζομένους. Αντίθετα, η πράξεις εκδίκησης των ιορδανών καταναλωτών προκλήθηκαν λόγω αποτυχιών της υπηρεσίας και από αποτυχίες παραβίασης συμβάσεων. Επιπλέον, οι καταναλωτές της Ιορδανίας τείνουν να χρησιμοποιούν πιο επιθετικούς και παράνομους τρόπους για εκδίκηση, ενώ οι βρετανοί καταναλωτές συχνά χρησιμοποιούσαν πλατφόρμες κοινωνικών μέσων και σελίδες κριτικής. Τα ευρήματα παρουσιάζουν τις επιπτώσεις των πράξεων εκδίκησης στο διαδίκτυο και την θεωρητική κατανόησή τους όπως και τον τρόπο με τον οποίο οι καταναλωτές χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για εκδίκηση μετά από μια αποτυχία σε υπηρεσία.

Η μελέτη των Ben-David, και Matamoros-Fernandez (2016) εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους κυκλοφορούν λόγια μίσους και διακρίσεις στο Facebook παρά την επίσημη πολιτική που απαγορεύει την χρήση της λεκτικής βίας. Υποστηρίζουν πως τα λόγια μίσους και οι διακρίσεις δεν εξηγούνται μόνο από τα κίνητρα και τις ενέργειες των χρηστών, αλλά διαμορφώνονται επίσης από ένα δίκτυο δεσμών μεταξύ της πολιτικής της πλατφόρμας, των τεχνολογικών της ικανοτήτων και των επικοινωνιακών ενεργειών των χρηστών της. Το επιχείρημα των ερευνητών υποστηρίζεται από

διαχρονικό πολυτροπικό περιεχόμενο και αναλύσεις δεδομένων που προέρχονται από επίσημες σελίδες του Facebook 7 ακροδεξιών πολιτικών κομμάτων στην Ισπανία μεταξύ του 2009 και του 2013. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα ισπανικά ακροδεξιά πολιτικά κόμματα ενέχουν κυρίως διακρίσεις από τους οπαδούς τους που χρησιμοποιούν λόγια μίσους στο χώρο των σχολίων.

Οι συνέπειες των δικτυακών σελίδων φίλων (πχ MySpace) στην εφηβική αυτοεκτίμηση, ήταν ο σκοπός για την μελέτη των Valkenburg, Peter και Schouten (2006). Η μελέτη έγινε μεταξύ 881 εφήβων, 10-19 ετών που είχαν προφίλ σε ένα Ολλανδικό δικτυακό τόπο φίλων. Χρησιμοποιώντας μοντέλα διορθωτικής εξίσωσης, οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι η συχνότητα με την οποία οι έφηβοι χρησιμοποίησαν τον ιστότοπο είχε έμμεση επίδραση στην κοινωνική αυτοεκτίμηση και την ευημερία τους. Η χρήση του δικτύου φίλων τόνωσε τον αριθμό των σχέσεων που δημιουργήθηκαν στον ιστότοπο, την συχνότητα με την οποία οι έφηβοι έπαιρναν σχόλια σχετικά με το προφίλ τους και τον τόνο του σχολιασμού (αν ήταν δηλαδή θετικό ή αρνητικό σχόλιο). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ο θετικός σχολιασμός στα προφίλ των εφήβων ανέβασε την αυτοεκτίμησή και την ευημερία τους, ενώ ο αρνητικός σχολιασμός ταυτόχρονα μείωνε την αυτοεκτίμηση και την ευημερία τους.

Μια μελέτη σχετική με το Facebook, που εκτελέστηκε από τους Valenzuela, Park και Kee (2009), εξετάζει εάν το Facebook σχετίζεται με συμπεριφορές που ενισχύουν το κοινωνικό κεφάλαιο των ατόμων. Χρησιμοποιώντας δεδομένα από μια τυχαία διαδικτυακή έρευνα φοιτητών από όλο το Τέξας στις ΗΠΑ, φάνηκαν θετικές σχέσεις μεταξύ της έντονης χρήσης του Facebook και της ικανοποίησης της ζωής των μαθητών, της κοινωνικής εμπιστοσύνης, της συμμετοχής των πολιτών και της πολιτικής συμμετοχής. Ενώ αυτά τα ευρήματα θα έπρεπε να καθησυχάζουν τις ανησυχίες εκείνων που φοβούνται ότι το Facebook έχει ως επί το πλείστο αρνητικές επιπτώσεις στους νέους ενήλικες, οι θετικές και σημαντικές συσχετίσεις μεταξύ των μεταβλητών του Facebook και του κοινωνικού κεφαλαίου ήταν μικρές, υποδηλώνοντας ότι τα κοινωνικά δίκτυα δεν είναι η πιο αποτελεσματική λύση για την αποδέσμευση της νεολαίας από το καθήκον του πολίτη και της δημοκρατίας.

2.3 Θρησκεία και διακρίσεις στα social media

Η έρευνα που έγινε από τον Awan (2016) αφορά το Facebook και τις κοινότητες που δημιουργούνται σε αυτό. Αρχικά καταγράφει πόσο αναπτύχθηκε η πλατφόρμα του Facebook και πόσο αυξήθηκαν τα άτομα που την χρησιμοποιούν. Στην συνέχεια αναφέρει τις εικονικές κοινότητες που δημιουργούνται στο Facebook, όμως τις κοινότητες όπου κοινοποιούνται βίαια και ρατσιστικά μηνύματα κατά των ισλαμιστών με σκοπό να δημιουργηθεί ένα εχθρικό περιβάλλον στο διαδίκτυο. Ο Awan (2016) αναλύει τις κοινότητες αυτές μέσω των δραστηριοτήτων τους και του υλικού που δημοσιεύουν γιατί αυτά μπορεί να δημιουργούν αρνητικές επιπτώσεις στην κοινωνία. Επιπλέον, λόγω της αύξησης της διαδικτυακής κατάχρησης κατά των μουσουλμάνων και της ανάγκης για αντιμετώπιση του θέματος της ισλαμοφοβίας ο Awan εξέτασε 100 διαφορετικές σελίδες, αναρτήσεις και σχόλια στο Facebook. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι 494 περιπτώσεις απευθύνονται σε μουσουλμανικές κοινότητες και έχουν αρνητικό περιεχόμενο. Γενικά τα ευρήματα της έρευνας αυτής έχουν δείξει ότι οι μουσουλμάνοι έχουν δεχθεί κακοποίηση, βία και εκφοβισμό μέσω ατόμων με αρνητικές αντιλήψεις και στερεότυπα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Με το αυξανόμενο ποσοστό εγκλημάτων μίσους και ρατσιστικής συμπεριφοράς σε όλο τον κόσμο, μια ανεπτυγμένη σχολή σκέψεων συνδέει την χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης με την αύξηση της ρατσιστικής συμπεριφοράς. Πολλοί ψυχολόγοι υποστηρίζουν ότι ο σκόπιμος σχεδιασμός ιστότοπων κοινωνικών μέσων δικτύωσης, ο οποίος χρησιμοποιεί αλγορίθμους για να προσαρμόζεται με τις σκέψεις και πεποιθήσεις των χρηστών, δημιουργεί προκαταλήψεις μεταξύ των χρηστών πιέζοντάς τους προς τις προϋπάρχουσες απόψεις. Ενώ η ρατσιστική συμπεριφορά έχει ως κύριο κίνητρο τη μεροληψία, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν τη δυνατότητα να προωθήσουν μια τέτοια προκατάληψη. Στην μελέτη τους οι Alsaad, Taamneh και Al-Jedaiah (2018) ανέπτυξαν ένα εννοιολογικό πλαίσιο για να εξετάσουν την επίδραση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη μεροληψία των χρηστών, με ιδιαίτερη έμφαση στις θρησκευτικές πεποιθήσεις. Στην συνέχεια εξέτασαν την επιρροή της θρησκευτικής

προκατάληψης στη ρατσιστική συμπεριφορά. Συμπερασματικά τα ευρήματα της ανάλυσης δεν υποστηρίζουν την αρχική υπόθεση.

2.4 Αθλήματα και διακρίσεις στα social media

Πραγματοποιήθηκε μια έρευνα από τους Bagić Babac & Podobnik (2016) που διερευνά ποιος, πως και γιατί συμμετέχει στη δημιουργία περιεχομένου στους ιστότοπους ποδοσφαίρου. Η αφορμή για την εκτέλεση της έρευνας αυτής ήτα λόγω της τεράστιας αύξησης των κοινωνικών μέσων τα τελευταία χρόνια. Συγκεκριμένα γίνεται μια ανάλυση των συναισθημάτων από τα σχόλια των χρηστών συγκριτικά με το φύλο, δηλαδή πόσο διαφορετικές είναι οι απόψεις των αντρών συγκριτικά με τις απόψεις των γυναικών. Τα δείγματα που πάρθηκαν ήταν από σχόλια των χρηστών στο Facebook από τους 5 κορυφαίους ποδοσφαιρικούς συλλόγους της Premier League 2015 – 2016 κατά την 1^η και 19^η εβδομάδα της σεζόν. Τα αποτελέσματα της έρευνας ανέδειξαν πως υπάρχουν απροσδόκητες ομοιότητες μεταξύ των ανδρών και γυναικών οπαδών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η σύγκριση των σχολίων στο Facebook έδειξε ότι ένα μεγάλο ποσοστό ανδρών αλλά και γυναικών οπαδών εξέφρασαν σκληρά συναισθήματα όπως θυμό ή φόβο, αλλά υπήρχε ένα μικρό ποσοστό οπαδών που ανάρτησαν σχόλια που εξέφραζαν χαρά ή και θλίψη.

Ακολούθησε το άρθρο του ερευνητή Cleland (2014) που παρουσιάζει τα ευρήματα μιας ανάλυσης που διεξήχθη από το Νοέμβριο του 2011 μέχρι τον Φεβρουάριο του 2012 σε δυο σκηνικά ποδοσφαίρου που εξέτασαν τις απόψεις των οπαδών εναντίον του ρατσισμού στο αγγλικό ποδόσφαιρο. Μετά από ανάλυση πάνω από 500 δημοσιεύσεων, αποτελέσματα παρουσιάζουν τον ρατσιστικό λόγο που χρησιμοποίησαν ορισμένοι οπαδοί στις διαδικτυακές συνομιλίες τους και τον βαθμό στον οποίο οι απόψεις τους υποστηρίχθηκαν ή αμφισβητήθηκαν. Τα γενικά συμπεράσματα έδειξαν ότι οι ιστοτόποι κοινωνικών μέσων όπως οι πίνακες μηνυμάτων των fan έχουν επιτρέψει τις ρατσιστικές σκέψεις να ευδοκιμήσουν στο διαδίκτυο, συγκεκριμένα απορρίπτοντας την πολυπολιτισμικότητα και το ισλάμ μέσω της παρουσίας της εθνικής ανωνυμίας και της άμεσης εχθρότητας και αντίστασης προς τον άλλο.

2.5 Χώρος εργασίας και διακρίσεις στα social media

Με σκοπό την καλύτερη ανάπτυξη πρακτικών που θα βοηθούν τους οργανισμούς να διερευνούν πιο αποτελεσματικά τυχόν παρενοχλήσεις των υπαλλήλων τους στα μέσα κοινωνική δικτύωσης, πραγματοποιήθηκε και η έρευνα από τους Taylor et al. (2015). Μέσα από την έρευνα εξετάστηκαν η τεχνική, διοικητική και νομική βιβλιογραφία για να αναπτυχθεί η κατάλληλη καθοδήγηση για τους οργανισμούς που διεξάγουν έρευνες για την παρενόχληση των εργαζομένων μέσω από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας έδειξαν πως οι οργανισμοί ενδέχεται να μην έχουν αποτελεσματικές διαδικασίες για την διερεύνηση καταχρήσεων στα κοινωνικά μέσα γενικά και πιο συγκεκριμένα παρενοχλήσεις των εργαζομένων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

2.6 Εξωτερική εμφάνιση και διακρίσεις στα social media

Οι κοινωνικοπολιτικές θεωρίες της εικόνας του σώματος υποδηλώνουν ότι η δυσαρέσκεια του σώματος οφείλεται σε μη ρεαλιστικά ιδεώδη κοινωνικής ομορφιάς και ένας τρόπος μετάδοσης αυτών των ιδανικών είναι μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Η παρούσα έρευνα των Hargreaves και Tiggemann (2004) στοχεύει να εξετάσει την επίδραση της έκθεσης σε εικόνες εξιδανικευμένης ομορφιάς στα μέσα μαζικής ενημέρωσης σχετικά με την εικόνα του σώματος κοριτσιών και αγοριών. Οι συμμετέχοντες, που ήταν 595 έφηβοι, παρακολούθησαν τηλεοπτικές διαφημίσεις που περιείχαν είτε εικόνες με ιδανικά λεπτές γυναίκες, είτε εικόνες με το ιδανικό γυμνασμένο σώμα άντρα είτε διαφημίσεις χωρίς κάποιο πρότυπο σώματος. Η δυσαρέσκεια του σώματος μετρήθηκε πριν και μετά την προβολή της διαφήμισης. Διαπιστώθηκε ότι η έκθεση σε εξιδανικευμένη διαφήμιση οδήγησε σε αυξημένη δυσαρέσκεια για τα κορίτσια αλλά όχι για τα αγόρια. Οι εξιδανικευμένες διαφημίσεις οδήγησαν στην αύξηση αρνητικής διάθεσης και εμφάνισης για τα κορίτσια και τα αγόρια, αν και η επίδραση στην σύγκριση ήταν πιο ισχυρή για τα κορίτσια. Επιπλέον, συμμετέχοντες με ιδανική εμφάνιση έδειξαν να έχουν μεγαλύτερη σύγκριση μετά την προβολή της διαφήμισης από αυτούς που δεν είχαν τόσο καλή εμφάνιση. Τα

αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι ο άμεσος αντίκτυπος των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην εικόνα του σώματος είναι τόσο ισχυρότερος και πιο κανονιστικός για τα κορίτσια πάρα για τα αγόρια αλλά μπορεί να επηρεαστούν και μερικά αγόρια.

3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Μικτή μεθοδολογία

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία η μεθοδολογία που θα χρησιμοποιηθεί είναι η μικτή μεθοδολογία. Θεωρώ πως η επιλογή της συγκεκριμένης μεθοδολογικής προσέγγισης είναι κατάλληλη για να απαντηθούν τα ερωτήματα της έρευνας (Πως αντιλαμβάνεται ο θύτης τις διακρίσεις στα Social media; Πως αντιλαμβάνεται και διαχειρίζεται το θύμα τις διακρίσεις στα Social media;) στο μέγιστο βαθμό.

Η μικτή μεθοδολογία χρησιμοποιεί ποσοτικές και ποιοτικές μεθόδους στην ίδια μελέτη, δηλαδή καταγράφονται ερωτήματα ποσοτικής και ποιοτικής φύσης. Επίσης η συγκεκριμένη μεθοδολογία αποτελείται από τρεις σχεδιασμούς. Τον Διερευνητικό σχεδιασμό όπου τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας χρησιμοποιούνται για να ενημερώσουν τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας. Τον Επεξηγηματικό σχεδιασμό κατά τον οποίο γίνεται αρχικά ποσοτική έρευνα και στην συνέχεια ακολουθεί ποιοτική έρευνα για να διερευνηθούν σε βάθος τα ερωτήματα. Και τέλος το σχεδιασμό τριγωνοποίησης στον οποίο χρησιμοποιούνται και οι δυο μέθοδοι έρευνας για την διερεύνηση του ερωτήματος έτσι ώστε να προσδιοριστεί αν οι δυο προσεγγίσεις οδηγούν σε μια ενιαία κατανόηση του προβλήματος.

3.2 Συνοπτική περιγραφή των εργαλείων συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν

Στην πτυχιακή αυτή εργασία πραγματοποιήθηκε ο επεξηγηματικός σχεδιασμός. Έγινε αρχικά η ποσοτική έρευνα, δηλαδή δόθηκαν ερωτηματολόγια και στην συνέχεια ακολούθησε ποιοτική έρευνα με συνεντεύξεις έτσι ώστε να ερευνηθούν σε βάθος τα ερωτήματα της έρευνας και να μαζευτούν όσο το δυνατό περισσότερες πληροφορίες και λεπτομέρειες για τα δυο ερευνητικά ερωτήματα. Συγκεκριμένα στην πρώτη φάση δημιουργήθηκαν ερωτηματολόγια σε ηλεκτρονική μορφή μέσω του Google forms, που αποτελούνταν κυρίως από ερωτήσεις κλειστού τύπου. Ήταν χωρισμένο σε 4 μέρη έτσι ορισμένες ερωτήσεις προαπαιτούσαν μια θετική απάντηση έτσι ώστε το άτομο να

μπορέσει να προχωρήσει. Στη συνέχεια δόθηκαν σε άτομα ηλικίας 18 και άνω μέσω του Facebook.

Στη δεύτερη φάση του σχεδιασμού ακολούθησε η δημιουργία ημιδομημένων συνεντεύξεων . Για την πραγματοποίηση των συνεντεύξεων προηγήθηκε μια προετοιμασία κατά την οποία καταγράφηκαν προκαθορισμένες ερωτήσεις με συγκεκριμένη σειρά. Επιπλέον ζητήθηκε άδεια από τα άτομα που συμμετείχαν για να ηχογραφηθούν κατά την διάρκεια της συνέντευξης.

Στο τέλος όταν απαντήθηκαν τα ερωτηματολόγια και ολοκληρώθηκαν οι συνεντεύξεις ακολούθησε η συλλογή των δεδομένων και στη συνέχεια έγινε η ανάλυσή τους.

3.3 Περιορισμοί γενικά της μικτής μεθοδολογίας

Ο κύριος περιορισμός της συγκεκριμένης έρευνας είναι πως ο ερευνητής δεν επικεντρώνεται μόνο σε ένα άτομο λόγο των ερωτηματολογίων.

3.4 Θέματα Δεοντολογίας – Ηθικά ζητήματα και πως αντιμετωπίστηκαν

Για την υλοποίηση της παρούσας έρευνας και συγκεκριμένα των συνεντεύξεων ζητήθηκε από κάθε συμμετέχοντα ξεχωριστά άδεια για να ηχογραφηθεί κατά την διάρκεια της συνέντευξης. Ο λόγος είναι γιατί το άτομο που συμμετέχει μπορεί να μην επιθυμεί να ηχογραφηθεί.

3.5 Δείγμα

Το δείγμα είναι σκόπιμο και περιλαμβάνει γυναίκες και άντρες ηλικίας 18 και άνω με πρόσβαση στο διαδίκτυο όπου ίσως υπήρξαν θύτες ή θύματα διακρίσεων. Τα άτομα που επιλέχθηκαν για τις συνεντεύξεις ήταν 8 και ήταν κυρίως φίλοι, συμφοιτητές και συγγενείς. Ο λόγος που επιλέχθηκαν τα συγκεκριμένα άτομα είναι γιατί έχουν την

επιθυμητή ηλικία (18-60), είναι πιο προσεγγίσιμα και λόγω της οικειότητας που υπάρχει δίνουν πιο ειλικρινής απαντήσεις.

3.6 Διαδικασία ανάλυσης δεδομένων

Η διαδικασία ανάλυσης δεδομένων αποτελείται από δυο στάδια: α) την επεξεργασία των δεδομένων που συλλέγηκαν από τα ερωτηματολόγια, δημιουργώντας γραφικές παραστάσεις και β) την επεξεργασία των δεδομένων από τις ηχογραφήσεις των ημιδομημένων συνεντεύξεων κωδικοποιώντας τις απαντήσεις και δημιουργώντας σχεδιαγράμματα με το γενικό συμπέρασμα των δεδομένων.

3.7 Αξιοπιστία / Εγκυρότητα

Η εγκυρότητα και η αξιοπιστία των δεδομένων προέρχεται από την χρήση δύο διαφορετικών εργαλείων συλλογής τους και από το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε. Κατά των επεξηγηματικό σχεδιασμό χρησιμοποιείται και ποσοτική και ποιοτική έρευνα, δηλαδή χρησιμοποιούνται δυο εργαλεία συλλογής δεδομένων. Με αυτό τον τρόπο τα ερωτήματα της έρευνας μελετιούνται σε βάθος φέρνοντας στην επιφάνεια όσο περισσότερες πληροφορίες είναι δυνατόν.

3.8 Περιορισμοί της παρούσας έρευνας

Οι περιορισμοί της παρούσας έρευνας αποτελούνται από το μικρό δείγμα λόγο του ότι δεν μπορεί ο ερευνητής να χρησιμοποιήσει όλο τον πληθυσμό. Ακόμη παρουσιάστηκαν δυσκολίες στον εντοπισμό ατόμων για τις συνεντεύξεις που να αποδεχτούν τον όρο ότι θα ηχογραφηθούν. Όσο αφορά τα ερωτηματολόγια οι παραλήπτες των ερωτηματολογίων δεν δίνουν αληθινές απαντήσεις ή δεν επιστρέφουν το ερωτηματολόγιο.

4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΑΝΑΛΥΣΗ

4.1 Ανάλυση συνεντεύξεων

1^η: “Θα ήθελα να μιλήσουμε για τις διάφορες συμπεριφορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media). Αρχικά εσύ ασχολείσαι με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;” Και τα 8 άτομα απάντησαν πως ασχολούνται με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Social media).

2^η: “Ποιος είναι ο σκοπός για τον οποίο χρησιμοποιείς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;” Τα 5 άτομα από τα 8 ανέφεραν πως χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπως Facebook, Instagram (Σ3,4) και Twitter (Σ6) για να ενημερώνονται για θέματα που τους ενδιαφέρουν όπως για εκδηλώσεις, νέα, αγορές, πολιτικά θέματα κλπ. Επίσης ειπώθηκε πως χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για επικοινωνία με φίλους καθώς και για σκοπούς εκπαίδευσης (Σ1,4).

3^η: “Θεωρείς ότι υπάρχουν διακρίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;” Δήλωσαν όλα τα άτομα ότι υπάρχουν διακρίσεις και αναφέρθηκε επίσης πως ένας από τους λόγους που γίνονται οι διακρίσεις είναι η ανάπτυξη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης (Σ4).

4^η: “Μπορείς να μου ονομάσεις κάποιες από αυτές;” Οι διακρίσεις που ειπώθηκαν περισσότερο ήταν οι Σεξιστικές και θρησκευτικές διακρίσεις και στην συνέχεια ακολουθούν οι διακρίσεις εμφάνισης, πολιτικές διακρίσεις, σεξουαλικές διακρίσεις και φυλετικές διακρίσεις. Μπορεί να παρατηρήσει κανείς αυτές τις διακρίσεις σε σχετικά groups στο Facebook. Ακόμη στη συνέντευξη 2 καθορίζεται ότι:

“Εντάξει ξεκινούμε νομίζω πιο έντονα θα δούμε πολιτικές διαφορές που καταλήγουν σε διακρίσεις στο τέλος. Δηλαδή δεν υπάρχει υγιείς προβληματισμός ως το πούμε. Η διαφορά θα έπρεπε να ήταν υγιείς γι’ αυτό έχουμε δημοκρατία, ο καθένας να λέει αυτό που πιστεύει, τον λόγο του.”

5¹: “Έχεις παρατηρήσει κάποιο συμβάν όπου διέκρινες κάποιο είδος διάκρισης ή ακατάλληλη συμπεριφορά;” Έγιναν αναφορές περιστατικών από 5 άτομα από τα οποία τα 3 αφορούσαν πολιτικές, θρησκευτικές και φυλετικές διακρίσεις και τα υπόλοιπα 2 σεξιστικές διακρίσεις και διακρίσεις εμφάνισης. Ένα από αυτά ήταν και προσωπική εμπειρία που αναφέρθηκε στη συνέντευξη 2:

“ Είχα ποστάρει ένα statement, μια πολιτική πεποίθηση μια φορά, ποιο θα υποστήριζα εγώ και γιατί. Διότι το θέμα είναι να καταθέσεις τις απόψεις σου με επιχειρήματα. Εκείνος που καταθέτει τις απόψεις του με επιχειρήματα είναι σαφώς πολύ πιο δυνατός από τον άλλο που καταθέτει απλά την άποψή του. Εννοώ δυναμώνει την άποψή σου το επιχειρήμα. Και αμέσως, αμέσως σε δευτερόλεπτα δηλαδή, ξεκίνησαν συμμαθητές μου σε παρακαλώ από το σχολείο να αντιδρούν στο comment που έβαλα υβριστικά για τον υποψήφιο που πίστευα αλλά και σε προσωπικό επίπεδο τα βέλη ας πούμε, προς εμένα. «Πως μπορείς εσύ να πιστεύεις έτσι;» κλπ.”

Τα γεγονότα που αναφέρθηκαν παρουσιάζονται κυρίως σε σχόλια κάτω από αναρτήσεις(Σ2), φωτογραφίες (Σ8) ή βίντεο (Σ1). Αυτό που προκαλεί το θύτη σε τέτοιου είδους ενέργειες είναι η διαφορετικότητα είτε σε θέμα εμφάνισης (Σ3) είτε σε θέμα άποψης(Σ2,4) είτε σε θέματα επιλογών (Σ8). Στα άτομα που δεν μπορούσαν να σκεφτούν κάτι δόθηκε κάποιο παράδειγμα. Τα παραδείγματα που δόθηκαν αφορούσαν διακρίσεις εμφάνισης και σεξιστικές διακρίσεις. Το παράδειγμα που δόθηκε στη συνέντευξη 3 ήταν:

“Στο τομέα της μόδας άρχισαν να μπαίνουν και πιο εύσωμα μοντέλα έτσι και στα social media φωτογραφίες των μοντέλων αυτόν κοινοποιούνται. Πολλοί όμως δεν το δέχτηκαν ότι και πιο εύσωμες κοπέλες ή και άντρες μπορούν να γίνουν μοντέλα και έτσι σχολιάζουν τις φωτογραφίες αυτές αρνητικά μπορεί και με υβριστικά σχόλια.”

Το παράδειγμα που δόθηκε στη συνέντευξη 7 ήταν:

“ένα ομοφυλόφιλο ζευγάρι να ανεβάσει φωτογραφία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και άλλα άτομα να σχολιάζουν την φωτογραφία με αρνητικά και υβριστικά σχόλια.”

Και το παράδειγμα που δόθηκε στη συνέντευξη 5 ήταν:

“Κάποιο άτομο ανεβάζει ένα βίντεο στο οποίο σχολιάζει ένα ζευγάρι ομοφυλόφιλων με αρνητικά και υβριστικά σχόλια και γενικότερα να αναφέρει πως κάτι τέτοιο δεν είναι φυσιολογικό για να γίνεται.”

6^η: **“Σε ποια κατηγορία κατατάσσεις αυτό το γεγονός;”** Από τα περιστατικά που αναφέρθηκαν κυριάρχησαν οι πολιτικές διακρίσεις, οι σεξιστικές διακρίσεις και οι διακρίσεις εμφάνισης. Διακρίσεις που γίνονται ανάμεσα στα θέλω, στις προτιμήσεις (Σ4). Το θέμα είναι να καταθέτεις την άποψη σου με επιχειρήματα. (Σ2)

7^η: **“Αν ήσουν εσύ στην θέση του ατόμου αυτού που κάνει τη διάκριση, για ποιο λόγο πιστεύεις ότι έκανε τη συγκεκριμένη πράξη;”** Ένας σημαντικός λόγος είναι ο φανατισμός ο οποίος οδηγεί και το θύτη να αντιδρά επιπόλαια, χωρίς να τον ενδιαφέρει τι θα νιώσει το άτομο στο οποίο προορίζεται ο σχολιασμός (Σ2,4). Θέλει να νιώσει καλύτερος και να μειώσει το θύμα (Σ8). Επιπλέον ο θύτης έχει διαμορφώσει τέτοιο χαρακτήρα ως αποτέλεσμα να απαντά με τέτοιου είδους σχόλια στις διάφορες αναρτήσεις (Σ7). Ο θύτης επίσης μπορεί να ανήκει σε μια ομάδα όπου σχολιάζουν με αρνητικά σχόλια, έτσι επηρεάζεται και κάνει την ίδια πράξη (Σ3).

8^η: **“Ποια πιστεύεις ότι ήταν τα συναισθήματα που ένιωσε την δεδομένη στιγμή;”** Ο φανατισμός καθώς και ο θυμός (Σ2) δημιουργεί μια θολούρα στο μυαλό και έτσι δεν νοιάζει τον θύτη για το πως μπορεί να νιώσει το θύμα με αυτά που θα πει (Σ4). Για το λόγο αυτό το θύμα νιώθει περηφάνεια (Σ4) και ευχαρίστηση (Σ5) που είπε την άποψή του. Επίσης με την πράξη αυτή νιώθει ανώτερος, είναι υπερόπτης (Σ3,8).

9^η: **“Θεωρείς πως άτομα που κάνουν διακρίσεις το κάνουν σκόπιμα; Είναι κάτι που συνηθίζουν να κάνουν; ή δεν το καταλάβουν ότι το κάνουν; Το παίρνουν σαν αστείο;”** Από τη στιγμή που ο σχολιασμός θα ειπωθεί τότε η πράξη αυτή γίνεται αυτόματα σκόπιμη (Σ3,8), εκτός και αν ο θύτης δεν καταλαβαίνει την σοβαρότητα αυτών που έγραψε (Σ8). Όσοι το κάνουν, να γράφουν αρνητικά σχόλια, το κάνουν με σκοπό να πληγώσουν (Σ6), γιατί έτσι είναι ο χαρακτήρας τους (Σ7) και γιατί θεωρούν πως η δικιά

τους άποψη είναι η σωστή, έτσι θα συνεχίσουν να αντιδρούν με αυτό το τρόπο. Ο ίδιος ο θύτης μπορεί να θεωρεί ότι κάνει αστείο αλλά στην πραγματικότητα τα λόγια του πληγώσουν το θύμα σε σημείο που μπορεί να το οδηγήσει και σε κατάθλιψη (Σ4).

10^η: “**Νομίζεις πως έχει επηρεαστεί από άλλα άτομα και έπραξε με αυτό το τρόπο;**” Ο θύτης επηρεασμένος από άλλα άτομα και με το γεγονός ότι θέλει να είναι υπεράνω καταλήγει να ενεργεί με αυτό το τρόπο. Στη συνέντευξη 2 αναφέρεται ότι:

“ο παραδειγματισμός δυστυχώς δεν είναι προς το καλύτερο είναι προς το χειρότερο. Να δει κάποιον που ανεβάζει κάτι έτσι ας πούμε ότι νάνε και είναι μαγκιά. Δεν είναι μαγκιά ο εκφοβισμός. Να εκφοβίζεις τον άλλο με την άποψή σου δεν είναι μαγκιά.”

Ακόμα ο θύτης μπορεί να επηρεάζεται από το φιλικό και οικογενειακό του περιβάλλον (Σ3,7). Αν ανήκει δηλαδή σε ένα σύνολο είναι εύκολο να επηρεαστεί (Σ4). Γενικότερα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αν όλα τα σχόλια ήταν θετικά ο θύτης δεν θα έγραφε αρνητικά σχόλια. Από τη στιγμή όμως που και άλλα άτομα γράφουν, αυτό του δίνει αυτοπεποίθηση για να σχολιάσει και ο ίδιος (Σ8).

11^η: “**Μέσα από αυτά που συζητήσαμε, θεωρείς πως έχεις κάνει και εσύ κάποιο είδος διάκρισης ακόμη και σαν αστείο (ασυνείδητα);**” Από τους συμμετέχοντες οι 4 απάντησαν πως έχουν κάνει διάκριση αλλά οι ίδιοι το θεώρησαν αστείο. Στην συνέχεια είπαν πως το μετάνιωσαν και νιώθουν άσχημα γι’ αυτό(Σ4), ότι θεωρούν πως και το “θύμα” το πήρε σαν αστείο (Σ5), ότι προσπάθησαν να εκφράσουν την άποψή τους και να προβληματίσουν (Σ8) και ότι δεν το μετάνιωσαν (Σ7). Τα άλλα 5 άτομα θεωρούν πως δεν έχουν κάνει διάκριση αλλά αν το έχουν κάνει είναι ασυνείδητα.

12^η: “**Τώρα θα ήθελα να μιλήσουμε λίγο για το άλλο άτομο στο οποίο προορίζεται η διάκριση. Ποια πιστεύεις είναι τα συναισθήματα που ένιωσε;**” Ο θύτης κατάφερε το σκοπό του μέσα από τα αρνητικά του σχόλια, δηλαδή να στεναχωρήσει το θύμα (Σ6,2) και να το κάνει να νιώσει κατώτερο (Σ1,8), πιο στο περιθώριο (Σ5), ότι δεν ανήκει στο σύνολο (Σ?). Να του προκαλέσει άγχος και ανησυχία για το ότι ανέβασε είτε ένα post, είτε μια φωτογραφία και να του δημιουργήσει δεύτερε σκέψεις (Σ4). Επιπλέον το θύμα

μπορεί να ένιωσε ντροπή λόγω της διαφορετικότητάς του (Σ3) αλλά ταυτόχρονα και θυμό για το συμβάν (Σ6). Από το συμμετέχοντα (Σ2) που δέχθηκε ειπώθηκαν τα πιο κάτω:

“Όπως σου έχω αναφέρει και πριν πληγώθηκα στην αρχή, γιατί ήταν έτσι λεκτική επίθεση, και εναντίον σε αυτόν που πίστευα εγώ πολιτικά και εναντίον σε εμένα ας πούμε. Ας πούμε «είναι λίγο το μυαλό σου και πιστεύεις τον άλλον;». Όμως προβληματίστηκα και είπα εντάξει. Πληγώθηκα εκείνη τη στιγμή, όμως να σου πω την αλήθεια μπορεί να είναι λίγο βαρύ όμως έπαθα σοκ. Που άτομα τα οποία τα ξέρω τόσα χρόνια. Εγώ προσωπικά δεν θα απαντούσα ή αν θα απαντούσα θα απαντούσα πίσω με επιχειρήματα. Σου ανέφερα πριν τους λόγους.”

13^ο: **“Εσύ αν ήσουν στην θέση του ατόμου αυτού πως θα το αντιμετώπιζες;”** Το θύμα μπορεί αρχικά να κλιστεί στον εαυτό του (Σ5) αλλά στη συνέχεια μπορεί να αντιμετωπίσει το γεγονός με διάφορους τρόπους. Είτε θα το αγνοήσει (Σ2,3,5,6,7,8,) γιατί θα συνειδητοποιήσει ότι του αρέσει αυτό που είναι και αυτό που κάνει(Σ5,7) αρά δεν πρέπει να επηρεάζεται, είτε θα πλησίαζε το θύτη για να του εξηγήσει ότι έπραξε λανθασμένα (Σ1,4). Ακόμη το θύμα μπορεί να έκανε ένα video που θα μιλούσε για τον εαυτό του και για το συμβάν (Σ1) έτσι ώστε να δείξει πως δεν διαφορετικό αλλά μπορεί και να το έκανε για εκδίκηση (Σ1)

14^ο: **“Κατά την γνώμη σου ένας θύτης (δηλαδή αυτός που κάνει την διάκριση) προηγουμένως μπορεί να υπήρξε και αυτός θύμα (αυτός που δέχεται την διάκριση);”** Κάποια άτομα το έχουν στο χαρακτήρα τους να είναι κακοί άνθρωποι (Σ1,4), να σχολιάζουν δηλαδή για να νιώσουν αυτή καλύτερα και υπεράνω (Σ8), αλλά κάποια άλλα έχουν υπάρξει θύματα και επηρεαζόμενοι ψυχολογικά, τώρα αποζητούν εκδίκηση (Σ1,2,3,8). Το γεγονός αυτό τους καθορίζει και τους ίδιους πλέον θύτες. Ένας από τους συμμετέχοντες αναφέρει:

“ Όμως επανέρχομαι και λέω ότι από την άλλη η ιδιοσυγκρασία του καθενός είναι διαφορετική. Δηλαδή κάποιοι είναι δυνατοί το αντιμετωπίζουν και το ξεπερνούν, κάποιοι είναι πιο αδύναμοι, νομίζουν ότι τι ξεπερνούν, δεν το έχουν ξεπεράσει και για να το ξεπεράσουν κάνουν το ίδιο πράγμα σε κάποιον άλλο. Μεγάλο λάθος

βέβαια. Πρέπει να βλέπουμε και τα λάθη των άλλων και τα δικά μας λάθη και να μην τα κάνουμε εμείς να πληγώνουμε άλλους.”

15^ο: “Κυρίως που παρατηρείς τέτοιου είδους συμπεριφορές; (posts, videos..)”

Συμπεριφορές σαν και αυτές παρατηρούνται συνήθως σε posts, comments και βίντεο (Σ1,2), εκεί δηλαδή που υπάρχουν απόψεις (Σ2,). Επίσης σε φωτογραφίες όπου το μήνυμα είναι άμεσο (Σ7,8). Για παράδειγμα ένας συμμετέχοντας ανέφερε (Σ8):

“η φωτογραφία είναι άμεση και ο καθένας μπορεί να γράψει ότι θέλει βλέποντας απλά μια φωτογραφία, που μπορεί να μην ξέρει καν την ιστορία πίσω από την φωτογραφία και επίσης δεν ξέρεις την ζωή του άλλου και εκείνη απλά κρίνουν σαν να τους ξέρουν.”

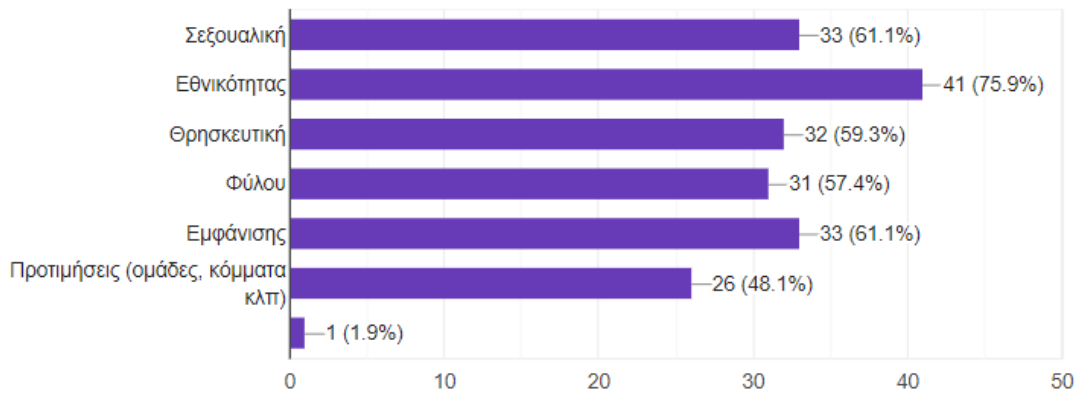
4.2 Ανάλυση Ερωτηματολογίων

Το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από 54 άτομα εκ των οποίων το 27,8% αποτελείτο από αγόρια και το 72,2 από κορίτσια. Οι ηλικίες κάτω από 25 αποτελούσαν το μεγαλύτερο ποσοστό με 53,7%, στην συνέχεια ακολούθησαν οι ηλικίες 25-29 με 18,5%, ενώ απάντησαν και ηλικίες 30-39 (16,7%) και 40-49(11,1%). Επίσης οι ερωτηθέντες ρωτήθηκαν για την εθνικότητά τους όπου κυριάρχησε η κυπριακή με 68,8%, και στην συνέχεια ήταν η ελληνική με 28%. Δόθηκε και σαν απάντηση η βρετανική με ποσοστό 1,9%. Οι κύριες ασχολίες των ερωτηθέντων ήταν κυρίως μαθητές/φοιτητές (51,99%) και υπάλληλοι (38,9%).

4.2.1 Διακρίσεις που κυριαρχούν σήμερα

Ποιες διακρίσεις πιστεύετε πως κυριαρχούν σήμερα;

54 responses

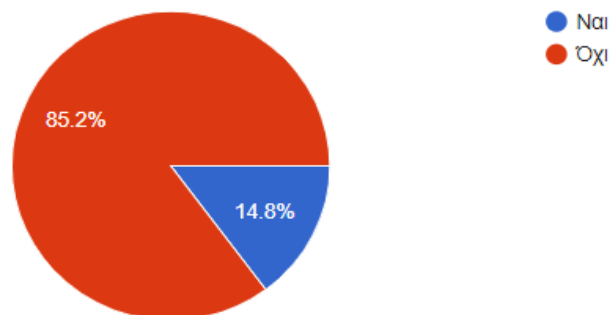
Εικόνα 1: Ποιες διακρίσεις πιστεύετε πως κυριαρχούν σήμερα;

Μέσω του δείγματος των 54 ατόμων αναδείχθηκε ότι οι διακρίσεις που κυριαρχούν περισσότερο σήμερα είναι οι διακρίσεις εθνικότητας με το μεγαλύτερο ποσοστό 75,9%, ακολουθούν οι διακρίσεις εμφάνισης και σεξουαλικότητας με 61,1%. Στη συνέχεια είναι οι θρησκευτικές διακρίσεις με 59,3% και οι διακρίσεις φύλου με 57,4%. Το πιο χαμηλό ποσοστό αποτελούν οι διακρίσεις στις προτιμήσεις με 48,1% και υπάρχει και μια επιπλέον διάκριση, η διάκριση ηλικίας με 1%. (βλ.εικ.1)

4.2.2 Θύμα διακρίσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Έχετε πέσει ποτέ θύμα διακρίσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

54 responses

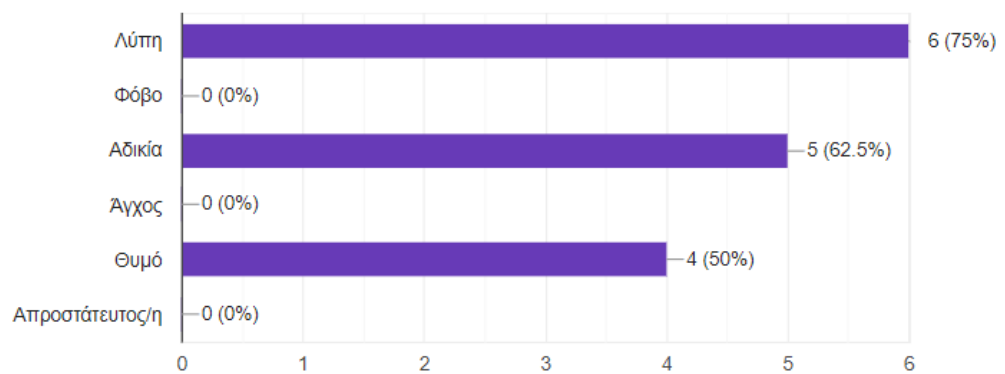
Εικόνα 2: Έχετε πέσει ποτέ θύμα διακρίσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

Το μεγαλύτερο ποσοστό ατόμων από το δείγμα (85,2%) δήλωσε πως δεν υπήρξε θύμα διακρίσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ενώ το υπόλοιπο 14,8% δήλωσε πως υπήρξε θύμα.(βλ.εικ.2)

4.2.3 Συναισθήματα του θύματος

Πως νιώσατε;

8 responses

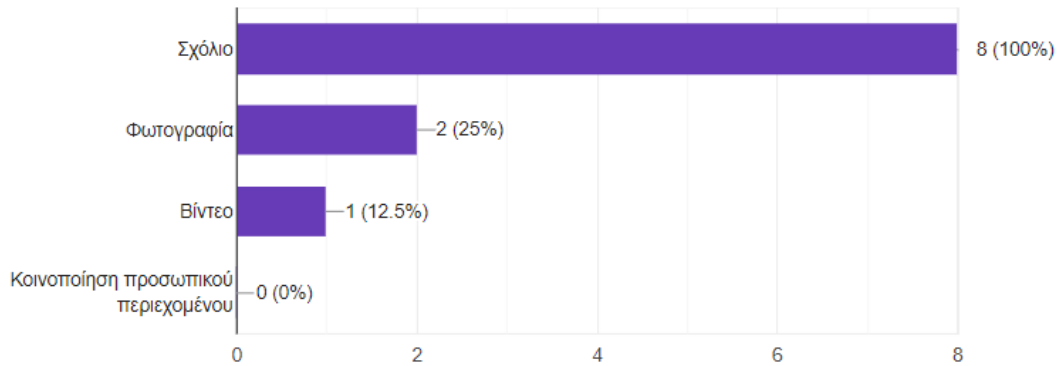
Εικόνα 3: Πως νιώσατε;

Επιπρόσθετα οι ερωτηθέντες που δήλωσαν πως ήταν θύματα, δηλαδή το 14,8% (βλ.εικ.2) ανέφεραν πως τα συναισθήματα που ένιωσαν ήταν λύπη, αδικία και θυμό. Το 11,1% ένιωσε λύπη, το 9,25% ένιωσε αδικία και το 7,4 ένιωσε θυμό. (βλ.εικ.3)

4.2.4 Τρόποι με τους οποίους τα θύματα έχουν δεχθεί διακρίσεις στα κοινωνικά δίκτυα

Με ποιούς τρόπους μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα έχετε πέσει θύμα;

8 responses

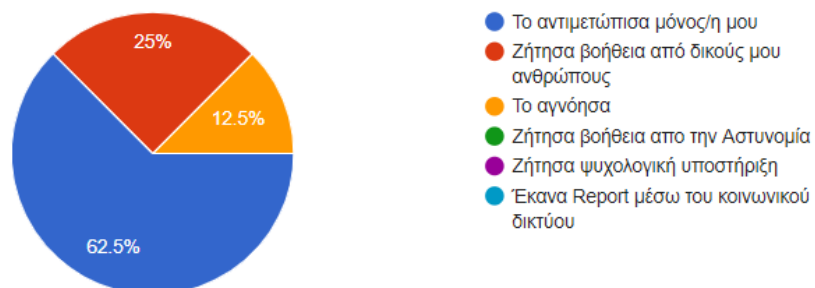
Εικόνα 4: Με ποιους τρόπους μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα έχετε πέσει θύμα;

Από το σύνολο του δείγματος το 14,8% απάντησε πως δέχθηκε διάκριση μέσω σχόλιου, το 3,7 μέσω φωτογραφίας και το 1,9% μέσω βίντεο. Λόγω του ότι όλα τα θύματα απάντησαν “σχόλιο”, κάποια από τα άτομα αυτά δέχθηκαν την διάκριση σε συνδυασμό με φωτογραφία και βίντεο.

4.2.5 Αντιμετώπιση διακρίσεων

Πως αντιμετωπίσατε το φαινόμενο αυτό;

8 responses

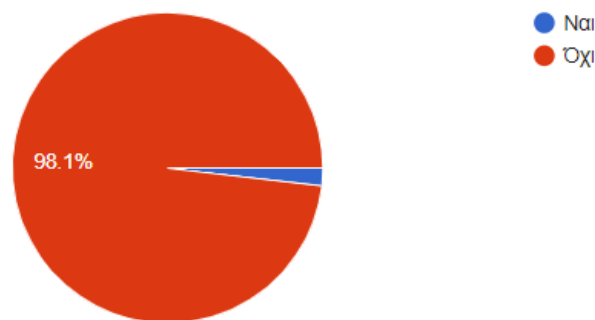
Εικόνα 5: Πως αντιμετωπίσατε το φαινόμενο αυτό;

Από τα 8 άτομα του δείγματος το 62,5% δήλωσε πως αντιμετώπισε μόνος του τη διάκριση που έγινε εναντίον του, το 25% ζήτησε βοήθεια από δικούς του ανθρώπους και το 12,5% το αγνόησε. (βλ.εικ.5)

4.2.6 Θύτης στα κοινωνικά δίκτυα

Έχετε κάνει εσείς κάποια διάκριση ενάντια σε κάποιον άλλο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

54 responses

Εικόνα 6: Έχετε κάνει εσείς κάποια διάκριση ενάντια σε κάποιον άλλο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

Από ολόκληρο το δείγμα (54 άτομα) μόνο ένα άτομο (1%) δήλωσε πως έχει κάνει διάκριση, δηλαδή πως ήταν θύτης. (βλ.εικ.6). Ο λόγος που έκανε την διάκριση όπως έχει απαντήσει ήταν για αστείο, και την έκανε σε σχόλιο. Επίσης αναφέρει πως δεν ένιωσε τίποτα όταν έκανε τη διάκριση, δεν το μετάνιωσε αλλά δεν θα το ξανάκανε.

5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ / ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα γίνουν κάποιες συγκρίσεις και αναλύσεις μεταξύ των αποτελεσμάτων που αφορούν τις διακρίσεις, το θύτη και το θύμα όσο αφορά τα δεδομένα που φάνηκαν μέσα από την έρευνά αλλά και από τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων και ερωτηματολογίων με σκοπό την ολοκλήρωση της παρούσας μελέτης.

Αρχικά όπως αποδείχθηκε από τα ερωτηματολόγια η πιο δημοφιλής διάκριση είναι η διάκριση εθνικότητας (41/54 απαντήσεις) σε αντίθεση όμως με τις συνεντεύξεις όπου οι συμμετέχοντες αναφέρονταν πιο συχνά τις θρησκευτικές διακρίσεις. Αποδείχθηκε και από τον ερευνητή Awan (2016) ο οποίος εξέτασε 100 διαφορετικές σελίδες, αναρτήσεις και σχόλια στο Facebook και ανακάλυψε ότι 494 περιπτώσεις απευθύνονται σε μουσουλμανικές κοινότητες και έχουν αρνητικό περιεχόμενο. Στην συνέχεια ακολουθούν και στα δυο ερευνητικά εργαλεία οι διακρίσεις εμφάνισης και οι σεξιστικές διακρίσεις. Όπως αναφέρουν και οι ερευνητές Lumsden & Morgan, (2012), δημιουργήθηκαν κάποιες “προβληματικές” συμπεριφορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης οι οποίες ωθούν τα όρια τις αποδοχής σχετικά με το φύλο και την σεξουαλικότητα του ατόμου.

Μια επιπλέον διαφορά ανάμεσα στα ερωτηματολόγια και τις συνεντεύξεις είναι η παρουσία θυτών. Παρόλο που το δείγμα στα ερωτηματολόγια (54 άτομα) ήταν μεγαλύτερο από τις συνεντεύξεις (8 άτομα), στις συνεντεύξεις εκδηλώθηκαν περισσότεροι θύτες αντί στα ερωτηματολόγια τα οποία ήταν και ανώνυμα. Ακόμη μια διαφορά είναι και η απουσία θυμάτων από τις συνεντεύξεις όπου μόνο ένα άτομο αναφέρθηκε σε προηγούμενή του εμπειρία ως θύμα, ενώ στα ερωτηματολόγια 8 άτομα δήλωσαν πως υπήρξαν θύματα διακρίσεων (14,8%). Αξίζει όμως να αναφερθούν και οι ομοιότητες που υπάρχουν ανάμεσα στα δυο ερευνητικά εργαλεία. Για παράδειγμα, ομοιότητα όσο αφορά τα συναισθήματα του θύματος. Και στα ερωτηματολόγια αλλά και στις συνεντεύξεις αποδείχθηκε ότι το συναίσθημα που νιώθει πιο πολύ από όλα ένα θύμα είναι η λύπη (11,1%) και στη συνέχεια ο θυμός (7,4%) .

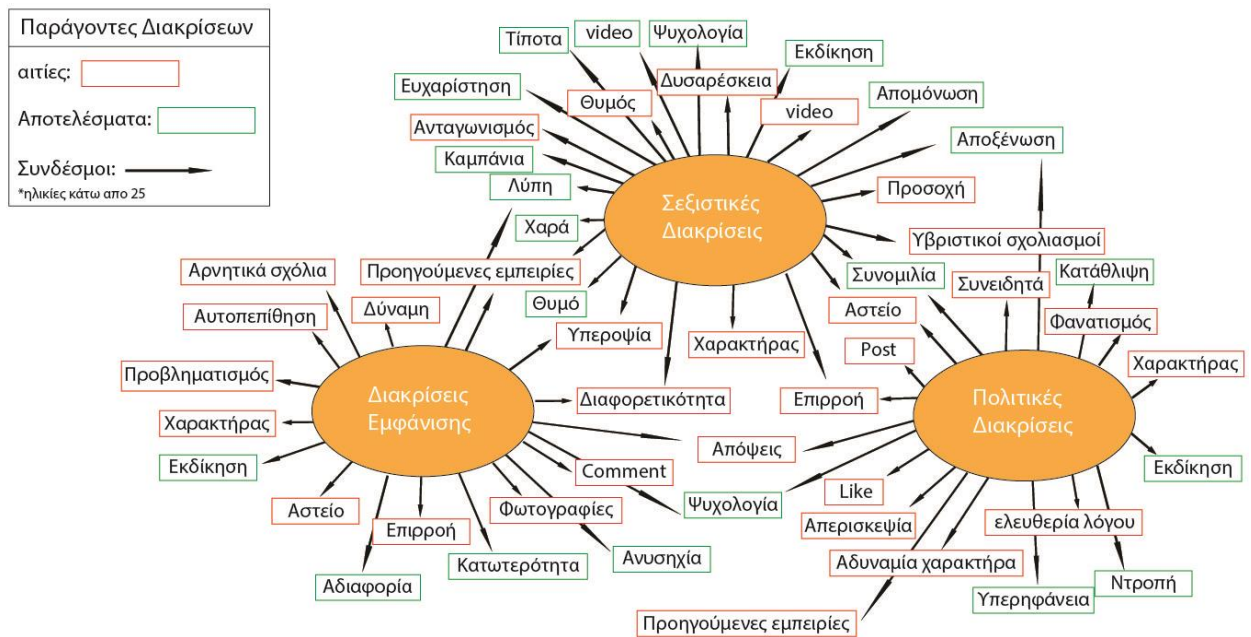
Όμως μέσα από τις συνεντεύξεις αναδύθηκαν κι ‘άλλα συναισθήματα που νιώθει το θύμα. Συγκεκριμένα είναι η ντροπή, η κατωτερότητα, η ανησυχία, η αποξένωση αλλά μερικές φορές και η αδιαφορία. Επιπρόσθετα, όσο αφορά το τρόπο με τον οποίο έγινε η διάκριση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τόσο τα ερωτηματολόγια όσο και οι συνεντεύξεις έδειξαν πως το ποιο κοινό είναι ο σχολιασμός (14,8%) κάτω από μια ανάρτηση, εκεί δηλαδή όπου υπάρχουν απόψεις (Σ1). Υποδείχθηκαν επίσης η φωτογραφία (3,7%) και το βίντεο (1,9%) ως τρόπο δημοσίευσης διακρίσεων. Ένα ακόμα κοινό στοιχείο είναι ο λόγος για τον οποίο ένας θύτης μπορεί να κάνει διάκριση. Το άτομο που δήλωσε στα ερωτηματολόγια πως έκανε τη διάκριση απάντησε πως το έκανε για αστείο, όπως και 2 άτομα στις συνεντεύξεις (Σ4,5). Από τις συνεντεύξεις φάνηκε ότι το κάνουν και σκόπιμα για να πληγώσουν το θύμα (Σ6) αλλά και για να φανούν οι ίδιοι πιο ισχυροί (Σ8). Μερικές φορές όμως δεν καταλαβαίνουν την σοβαρότητα της κατάστασης (Σ8). Ακόμη, από τους τρόπους αντιμετώπισης της διάκρισης μόνο το “ζήτησα βοήθεια από δικούς μου ανθρώπους” (25%) δεν ήταν το ίδιο. Και στα δυο εργαλεία δόθηκαν οι απαντήσεις “το αντιμετώπισα μόνος μου” (62,5) ή “το αγνόησα” (12,5). Συγκεκριμένα στις συνεντεύξεις οι ερωτώμενοι ανέφεραν πως θα αγνοούσαν το θύτη αν γινόταν εναντίον τους (Σ2,3,5,6,7,8) ή θα συνομιλούσαν μαζί του για να του εξηγήσουν πως έπραξε λάθος. (Σ1,4).

Ακόμα ένα σημαντικό στοιχείο που πάρθηκε από τα αποτελέσματα, κυρίως των συνεντεύξεων, είναι πως ένας θύτης μπορεί να υπήρξε προηγουμένως θύμα. Λόγο αδυναμία χαρακτήρα όμως κάποια άτομα δεν μπορούν να το ξεπεράσουν και το γεγονός αυτό τους οδηγεί στο να γίνουν θύτες, δηλαδή να κάνουν το ίδιο πράγμα που τους έκαναν με σκοπό να εκδικηθούν (Σ2). Οι Obeidat, Xiao, Al Qasem και Obeidat (2018) στη μελέτη τους εντόπισαν τέσσερις κύριους τύπους εκδικητών. Τους υλιστικούς, τους υπερασπιστικούς, τους επιθετικούς και τους επαναστατικούς.

5.1 Σχεδιαγράμματα:

Για την δημιουργία των σχεδιαγραμμάτων χρησιμοποιήθηκαν οι κώδικες από την ανάλυση των συνεντεύξεων. Σχεδιάστηκαν 4 διαφορετικά σχεδιαγράμματα για κάθε ηλικιακή ομάδα όπως είναι και στα ερωτηματολόγια. Χωρίστηκαν οι διακρίσεις ανάλογα με τα παραδείγματα που ειπώθηκαν στις συνεντεύξεις από και προς το κάθε άτομο. Με

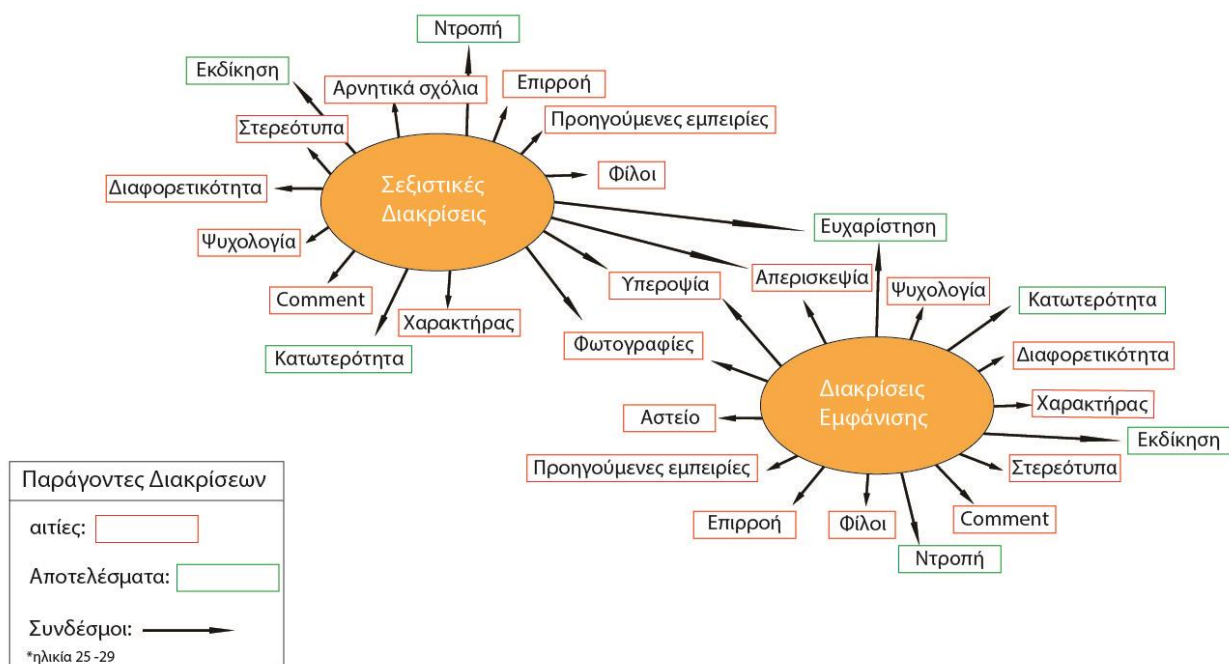
την χρήση συνδέσμων ενώθηκαν οι διακρίσεις μαζί με τα αποτελέσματα (πράσινο κουτί) και τις αιτίες (κόκκινο κουτί) που τα προκαλούν.

Εικόνα 7: Σχεδιάγραμμα ηλικιών κάτω των 25

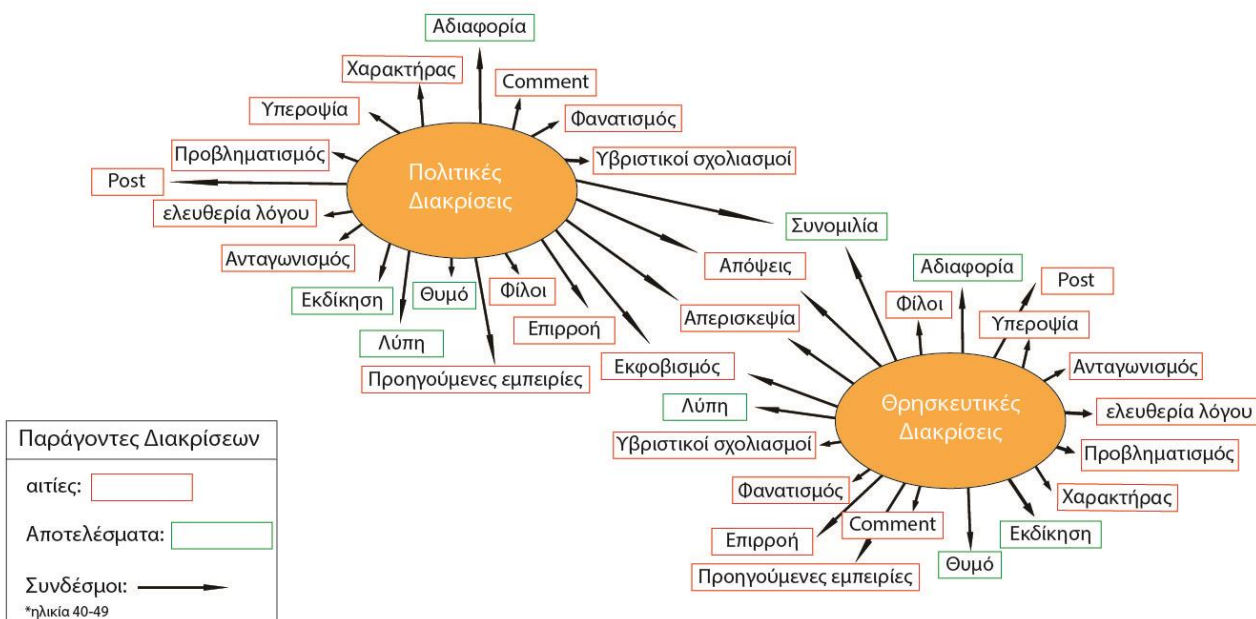
Στο σχεδιάγραμμα ηλικίας κάτω των 25 (βλ.εικ.7) παρουσιάζονται οι διακρίσεις εμφανίσεις, οι σεξιστικές διακρίσεις και οι πολιτικές διακρίσεις. Έχουν κοινές αιτίες τις απόψεις, το αστείο, την επιρροή, τις προηγούμενες εμπειρίες, το χαρακτήρα, τη διαφορετικότητα, την υπεροψία. Οι υπόλοιπες αφορούν την ελευθερία λόγου, την αδυναμία χαρακτήρα, τις φωτογραφίες, τα posts, τα likes, τα comments, τα video την απερισκεψία, τον φανατισμό, τη συνείδηση, τα αρνητικά και υβριστικά σχόλια, το προβληματισμό, την αυτοπεποίθηση, τη δύναμη, το θυμό, τη δυσαρέσκεια, τη προσοχή και τον ανταγωνισμό. Τα κοινά αποτελέσματα είναι η λύπη, η ψυχολογία η αποξένωση, η εκδίκηση και η συνομιλία. Τα υπόλοιπα αποτελέσματα είναι η ανησυχία, η κατωτερότητα, η αδιαφορία, η καμπάνια, η χαρά, ο θυμός, η υπερηφάνεια, η ντροπή, η κατάθλιψη, η απομόνωση, το video, τίποτα και η ευχαρίστηση.

Οι διακρίσεις που παρουσιάζονται στο σχεδιάγραμμα ηλικιών 25-29 (βλ.ειλ.8) είναι οι σεξιστικές διακρίσεις και οι διακρίσεις εμφάνισης. Οι περισσότερες αιτίες που παρουσιάζονται είναι κοινές και αφορούν τον χαρακτήρα, τα comments, τη ψυχολογία,

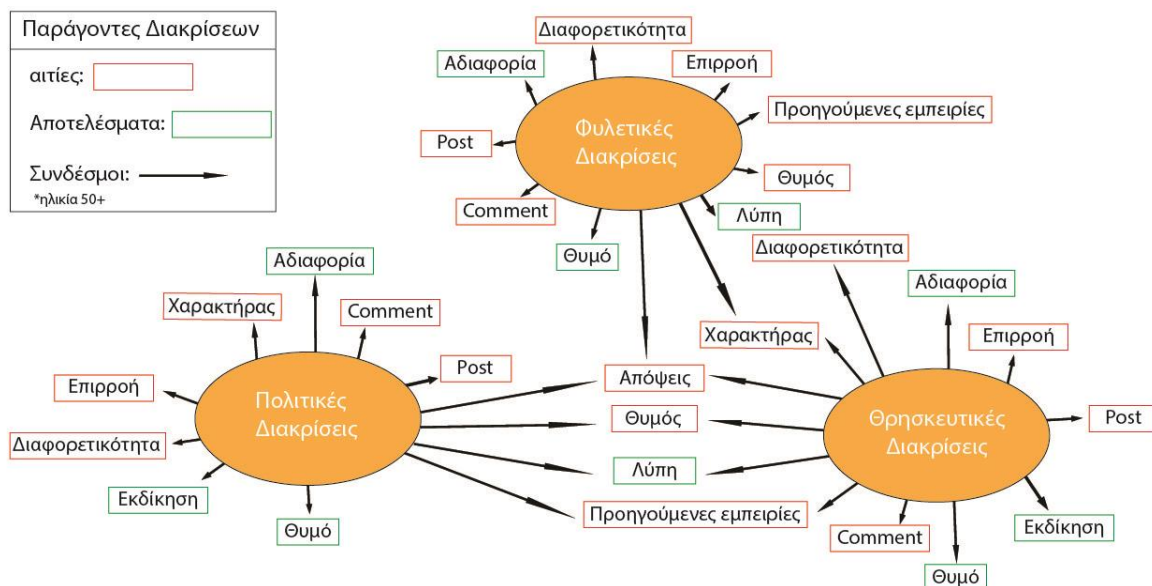
Εικόνα 8: Σχεδιάγραμμα ηλικιών 25 – 29

τη διαφορετικότητα, τα στερεότυπα, τους φίλους, τις προηγούμενες εμπειρίες την υπεροψία, την επιρροή, την απερισκεψία. Οι άλλες αιτίες είναι το αστείο και τα αρνητικά σχόλια. Τα αποτελέσματα είναι όλα κοινά και αποτελούνται από την εκδίκηση, τη κατωτερότητα, τη ντροπή και την ευχαρίστηση.

Εικόνα 9: Σχεδιάγραμμα ηλικιών 40 – 49

Στο σχεδιάγραμμα που δημιουργήθηκε για τις ηλικίες 40 – 49 (βλ.εικ.9) παρουσιάζονται οι πολιτικές και οι θρησκευτικές διακρίσεις. Έχουν ως κοινές αιτίες την απεισκευσία, τις απόψεις, τον εκφοβισμό, τα comments, τα posts, την ελευθερία λόγου, το προβληματισμό, τον ανταγωνισμό, το χαρακτήρα, την επιρροή, την υπεροψία, τις προηγούμενες εμπειρίες, το φανατισμό, τους υβριστικούς σχολιασμούς και τους φίλους. Τα αποτελέσματα είναι όλα κοινά και αποτελούν τη λύπη, το θυμό, την εκδίκηση, την αδιαφορία και τη συνομιλία.

Εικόνα 10: Σχεδιάγραμμα ηλικιών 50+

Το σχεδιάγραμμα των ηλικιών 50+ (βλ.ειλ.10) παρουσιάζει τις θρησκευτικές, πολιτικές και φυλετικές διακρίσεις. Τα αίτια και τα αποτελέσματα είναι όλα κοινά. Τα αίτια είναι η διαφορετικότητα, η επιρροή, ο χαρακτήρας, τα comments, τα posts, οι απόψεις, ο θυμός και η προηγούμενες εμπειρίες. Τα αποτελέσματα είναι η αδιαφορία, ο θυμός, η λύπη και η εκδίκηση. Πολλά από τα αίτια και τα αποτελέσματα είναι κοινά σε όλα τα σχεδιαγράμματα.

6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μέσω της ανάλυσης των αποτελεσμάτων η μελέτη αποδεικνύει ότι οι διακρίσεις υπάρχουν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και με αυτό συνεπάγεται ότι υπάρχουν θύτες και θύματα. Το πιο πάνω γεγονός αποδεικνύεται μέσω της συλλογής δεδομένων από τα ερωτηματολόγια και τις συνεντεύξεις αλλά και από την ευρύτερη βιβλιογραφία. Σύμφωνα με τα ερωτηματολόγια αλλά κυρίως με τις συνεντεύξεις οι διακρίσεις που κυριαρχούν είναι οι διακρίσεις εθνικότητας/φυλετικές (75,9%), οι διακρίσεις εμφάνισης (61,1%), οι σεξιστικές διακρίσεις, οι θρησκευτικές (59,3%) και οι πολιτικές διακρίσεις. Παρουσιάζονται περισσότερο σε σχόλια, δηλαδή εκεί που υπάρχουν απόψεις (Σ2) στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπως το Facebook και το Instagram (F3,6). Επίσης κοινοποιούνται και σε μορφή φωτογραφίας και video.

Όσον αφορά το θύτη φάνηκε μέσα από την έρευνα πως δρα τις περισσότερες φορές συνειδητά και επιπόλαια. Θέλει να πληγώσει (Σ6) το θύμα με τα αρνητικά ίσως και υβριστικά του σχόλια, να το ρίξει σε επίπεδο για να νιώσει πως είναι αυτός πιο ψηλά (Σ8). Νιώθει ευχαρίστηση και περηφάνεια όταν τα καταφέρει να μειώσει το θύμα. Παρόλα αυτά μερικές φορές ο θύτης μπορεί να το παίρνει σαν αστείο, να μην καταλαβαίνει τη σοβαρότητα της κατάστασης (Σ8). Ακόμη μπορεί και να επηρεάζεται από άτομα γύρω του, είτε από φίλους είτε από την οικογένεια του, από άτομα τα οποία παίζουν μεγάλο ρόλο στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του (Σ7,3). Μπορεί επίσης βλέποντας κι άλλους να σχολιάζουν αρνητικά να παίρνει θάρρος και να σχολιάζει κι αυτός (Σ8). Επιπρόσθετα ο θύτης μπορεί στο παρελθόν να υπήρξε και αυτός θύμα και λόγω αδυναμίας χαρακτήρα να μην μπόρεσε να το ξεπεράσει και με τον τρόπο αυτό να αποζητά εκδίκηση (Σ2).

Το θύμα όταν δέχεται διάκριση τα κύρια συναισθήματα που νιώθει είναι λύπη (11,1%), αδικία (9,25%), θυμό (7,4%) αλλά και ντροπή. Ανάλογα με το χαρακτήρα του, το θύμα είτε θα αγνοήσει (12,5%) το θύτη γιατί έχει αυτοπεποίθηση, είναι σίγουρο για τον εαυτό του και τις επιλογές του (7,5) ή ακόμα μπορεί να αντιμετωπίσει το θύτη (62,5%). Δηλαδή να συνομιλήσει μαζί του και να του ξεκαθαρίσει τη θέση του (Σ1,4). Από την άλλη όμως μπορεί να κλιστεί στον εαυτό του (Σ5), να νιώσει αποξενωμένο, εκτός συνόλου (Σ4) και

μειονεκτικά. Αυτό μπορεί να οδηγήσει το θύμα προς την κατάθλιψη (Σ4). Μια τελευταία εκδοχή του πως θα αντιδρούσε ένα θύμα είναι λόγω του θυμού να αποζητήσει εκδίκηση και έτσι να μετατραπεί πλέον σε θύτη.

7 ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά οι διακρίσεις υπήρχαν ανέκαθεν και μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης αναπτύχθηκαν και εξαπλώθηκαν. Έτσι επιδρούν στις ζωές των ατόμων με αποτέλεσμα τα άτομα να επηρεάζονται σε σημείο που να γίνονται είτε θύτες είτε θύματα. Η παρούσα μελέτη ολοκληρώθηκε επιτυχώς αφού τα ερευνητικά ερωτήματα απαντήθηκαν και επαληθεύτηκαν. Μελλοντικά η έρευνα μπορεί να εξελιχθεί μέσω συνεντεύξεων αφού μέσα από την μελέτη φάνηκε πως τα αποτελέσματα που πάρθηκαν από τις συνεντεύξεις ήταν πιο κατατοπιστικά.

8 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Alsaad A., Taamneh A., & Al-Jedaiah M. N. (2018). *Does social media increase racist behavior? An examination of confirmation bias theory*. *Technology in Society*.

Awan I. (2016). *Islamophobia on Social Media: A Qualitative Analysis of the Facebook's Walls of Hate*. *International Journal of Cyber Criminology*, 10(1).

Andar S. (2014). *The prevalence of college sexual assault among women in the digital media era: An online investigation of potential impacts from social networking, pornography, cyberbullying and sexting (Doctoral dissertation, Teachers College, Columbia University)*.

Ben-David, A., & Matamoros-Fernández, A. (2016). *Hate speech and covert discrimination on social media: Monitoring the Facebook pages of extreme-right political parties in Spain*. *International Journal of Communication*, 10, 1167-1193.

Bailey, J., Steeves, V., Burkell, J., & Regan, P. (2013). *Negotiating with gender stereotypes on social networking sites: From “bicycle face” to Facebook*. *Journal of Communication Inquiry*, 37(2), 91-112.

Bagić Babac M. & Podobnik V. (2016). *A sentiment analysis of who participates, how and why, at social media sport websites: How differently men and women write about football*. *Online Information Review*, 40(6), 814-833.

Cleland, J. (2014). *Racism, football fans, and online message boards: How social media has added a new dimension to racist discourse in English football*. *Journal of Sport and Social Issues*, 38(5), 415-431.

Faucher C., Jackson M. & Cassidy W. (2014). *Cyberbullying among university students: Gendered experiences, impacts, and perspectives*. Education Research International, 2014.

Gumbus A. & Meglich, P. (2013). *Abusive online conduct: Discrimination and harassment in cyberspace*. Journal of management policy and practice, 14(5),47 - 56

Hasinoff, A. A. (2013). *Sexting as media production: Rethinking social media and sexuality*. New Media & Society, 15(4), 449-465.

Hargreaves, D. A., & Tiggemann, M. (2004). *Idealized media images and adolescent body image: "Comparing" boys and girls*. Body image, 1(4), 351-361.

Herring S. C. & Stoerger S. (2014). *Gender and (a) nonymity in computer-mediated communication*. The handbook of language, gender, and sexuality, 2, 567-586.

Lumsden K. & Morgan H. M. (2012). *'Fraping', 'Sexting', 'Trolling' and 'Rinsing': social networking, feminist thought and the construction of young women as victims or villains*. In proceedings of feminisms: Gender activism, politics and theory (BSA Gender Study Group Conference), Leeds, UK

Moore K. & McElroy J. C. (2012). *The influence of personality on Facebook usage, wall postings, and regret*. Computers in Human Behavior, 28(1), 267-274.

Nagoshi, J. L., Adams, K. A., Terrell, H. K., Hill, E. D., Brzuzy, S., & Nagoshi, C. T. (2008). *Gender differences in correlates of homophobia and transphobia*. Sex roles, 59(7-8), 521.

Obeidat, Z. M., Xiao, S. H., al Qasem, Z., & Obeidat, A. (2018). Social media revenge: *A typology of online consumer revenge*. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 45, 239-255.

Papp L. J., Hagerman C., Gnoleba M. A., Erchull M. J., Liss M., Miles-McLean H. & Robertson C. M. (2015). *Exploring perceptions of slut-shaming on Facebook: Evidence for a reverse sexual double standard*. *Gender Issues*, 32(1), 57-76.

Ringrose J., Harvey L., Gill R., & Livingstone S. (2013). *Teen girls, sexual double standards and 'sexting': Gendered value in digital image exchange*. *Feminist theory*, 14(3), 305-323.

Santos C. & Hilal A. V. G. D. (2018). *Same, same but different? Women's experiences with gender inequality in Brazil*. *Employee Relations*, 40(3), 486-499.

Taylor M., Haggerty J., Gresty D., Criado Pacheco N., Berry T., & Almond P. (2015). *Investigating employee harassment via social media*. *Journal of Systems and Information Technology*, 17(4), 322-335.

Vitak, J., Chadha, K., Steiner, L., & Ashktorab, Z. (2017, February). *Identifying Women's Experiences With and Strategies for Mitigating Negative Effects of Online Harassment*. In *Proceedings of the 2017 ACM Conference on Computer Supported Cooperative Work and Social Computing*(pp. 1231-1245). ACM.

Valkenburg, P. M., Peter, J., & Schouten, A. P. (2006). *Friend networking sites and their relationship to adolescents' well-being and social self-esteem*. *CyberPsychology & Behavior*, 9(5), 584-590.

Valenzuela, S., Park, N., & Kee, K. F. (2009). Is there social capital in a social network site?: *Facebook use and college students' life satisfaction, trust, and participation*. *Journal of computer-mediated communication*, 14(4), 875-901.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ερωτηματολόγιο

ΜΕΡΟΣ Α

1. Φύλο

- Άντρα
- Γυναίκα
- Other: _____

2. Ηλικία

- Κάτω από 25
- 25-29
- 30-39
- 40-49
- 50 και πάνω

3. Εθνικότητα

_____

4. Ιδιότητα

- Μαθητής/Φοιτητής
- Υπάλληλος
- Άνεργος
- Other: _____

5. Ποιες διακρίσεις πιστεύετε πως κυριαρχούν σήμερα;

- Σεξουαλική
- Εθνικότητας
- Θρησκευτική
- Φύλου
- Εμφάνισης
- Προτιμήσεις (ομάδες, κόμματα κλπ)
- Other: _____

6. Έχετε πέσει ποτέ θύμα διακρίσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

- Ναι
- Όχι

ΜΕΡΟΣ Β

7. Πως νιώσατε;

Λύπη

Φόβο

Αδικία

Άγχος

Θυμό

Απροστάτευτος/η

Other: _____

8. Με ποιους τρόπους μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα έχετε πέσει θύμα;

Σχόλιο

Φωτογραφία

Βίντεο

Κοινοποίηση προσωπικού περιεχομένου

Other: _____

9. Πως αντιμετωπίσατε το φαινόμενο αυτό;

Το αντιμετώπισα μόνος μου

Ζήτησα βοήθεια από δικούς μου ανθρώπους

Το αγνόησα

Ζήτησα βοήθεια από την Αστυνομία

Ζήτησα ψυχολογική υποστήριξη

Έκανα report μέσω του κοινωνικού δικτύου

Other: _____

ΜΕΡΟΣ Γ

10. Έχετε κάνει εσείς κάποια διάκριση ενάντια σε κάποιον άλλο μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

Ναι

Όχι

ΜΕΡΟΣ Δ

11. Ποιος ήταν ο λόγος;

- Για να γίνω αποδεχτός
- Γιατί είναι κάτι που γίνεται στα κοινωνικά δίκτυα
- Για εκδίκηση
- Για αστείο
- Other: _____

12. Με ποιους τρόπους κάνατε τη διάκριση;

- Σχόλιο
- Φωτογραφία
- Βίντεο
- Κοινοποίηση προσωπικού περιεχομένου
- Other: _____

13. Πως νιώσατε με την πράξη αυτή;

- Ικανοποίηση
- Δικαίωση
- Ευχαρίστηση
- Τίποτα
- Other: _____

14. Το έχετε μετανιώσει;

- Ναι
- Όχι
- Όχι, αλλά δεν θα το ξανακάνω
- Όχι, η πράξη μου δεν επηρέασε κανένα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Συνέντευξη Ερωτήσεις

1. Θα ήθελα να μιλήσουμε για τις διάφορες συμπεριφορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media). Αρχικά εσύ ασχολείσαι με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;
2. Ποιος είναι ο σκοπός για τον οποίο χρησιμοποιείς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;
3. Θεωρείς ότι υπάρχουν διακρίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;
4. Μπορείς να μου ονομάσεις κάποιες από αυτές;
5. Έχεις παρατηρήσει κάποιο συμβάν όπου διέκρινες κάποιο είδος διάκρισης ή ακατάλληλη συμπεριφορά;

*Αν η απάντηση είναι **όχι** θα δοθεί κάποιο παράδειγμα και θα ζητηθεί η γνώμη του ερωτηθέντος.

7. Σε ποια κατηγορία κατατάσσεις αυτό το γεγονός και για ποιο λόγο;
8. Αν ήσουν εσύ στην θέση του ατόμου αυτού, για ποιο λόγο πιστεύεις ότι έκανε τη συγκεκριμένη πράξη;
9. Ποια πιστεύεις ότι ήταν τα συναισθήματα που ένιωσε την δεδομένη στιγμή;
10. Γιατί το πιστεύεις αυτό; Πες μου λίγα λόγια παραπάνω.
11. Θεωρείς πως άτομα που κάνουν διακρίσεις το κάνουν σκόπιμα; Είναι κάτι που συνηθίζουν να κάνουν; ή δεν το καταλάβουν ότι το κάνουν; Το παίρνουν σαν αστείο;
12. Νομίζεις πως έχει επηρεαστεί από άλλα άτομα και έπραξε με αυτό το τρόπο;
13. Μέσα από αυτά που συζητήσαμε, θεωρείς πως έχεις κάνει και εσύ κάποιο είδος διάκρισης ακόμη και σαν αστείο (ασυνείδητα);
14. Τώρα θα ήθελα να μιλήσουμε λίγο για το άλλο άτομο στο οποίο προορίζεται η διάκριση. Ποια πιστεύεις είναι τα συναισθήματα που ένιωσε;
15. Ποια πιστεύεις θα ήταν η αντίδρασή του;
16. Εσύ αν ήσουν στην θέση του ατόμου αυτού πως θα το αντιμετώπιζες;
17. Κατά την γνώμη σου ένας θύτης (δηλαδή αυτός που κάνει την διάκριση) προηγουμένως μπορεί να υπήρξε και αυτός θύμα (αυτός που δέχεται την διάκριση);
18. Για ποιο λόγο το πιστεύεις αυτό;
19. Κυρίως που παρατηρείς τέτοιου είδους συμπεριφορές; (post, videos..)

Συνέντευξη 1

T: Θα ήθελα να μιλήσουμε για τις διάφορες συμπεριφορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media). Αρχικά εσύ ασχολείσαι με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

A: Ναι εννοείται. **#Ενεργός**

T: Ποιος είναι ο σκοπός για τον οποίο χρησιμοποιείς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

A: Περισσότερο για επικοινωνία με φίλους και κάποιες φορές λόγο εργασίας και μαθημάτων. **#επικοινωνία #εκπαίδευση**

T: Θεωρείς ότι υπάρχουν διακρίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

A: Ναι.

T: Μπορείς να μου ονομάσεις κάποιες από αυτές;

A: Περισσότερο σεξιστικές και φυλετικές. Νομίζω περισσότερο αυτές στα κοινωνικά δίκτυα. **#Σεξιστικές διακρίσεις #Θρησκευτικές διακρίσεις**

T: Έχεις παρατηρήσει κάποιο συμβάν όπου διέκρινες κάποιο είδος διάκρισης ή ακατάλληλη συμπεριφορά;

A: Για τους ομοφυλόφιλους. Τελευταία το έχουν μεγάλο θέμα ή σε videos **#videos** ή στο Facebook **#Facebook**, ας πούμε λένε κακά λόγια και βγαίνουν οι ίδιοι και στο τέλος μπορεί αυτοί να κατηγορούν **#υβριστικοί σχολιασμοί** τους straight **#Ανταγωνισμός**. Οι ίδιοι ας πούμε λένε γιατί να μου πουν οι άλλοι έτσι, είμαστε εμείς καλύτεροι από τους straight. Γίνεται και το αντίθετο αλλά και τα δύο.

T: Εμείς τώρα να κρατήσουμε αυτό που γίνεται κατά των ομοφυλόφιλων.

A: Ναι, είναι περισσότερο.

T: Σε ποια κατηγορία το κατατάσσεις το γεγονός αυτό;

A: Στα σεξιστικά. **#Σεξιστικές διακρίσεις**

Εικόνα 11: Συνέντευξη πρώτου ατόμου

T: Αν ήσουν εσύ στην θέση του ατόμου αυτού που κάνει την διάκριση, για ποιο λόγο πιστεύεις ότι έκανε τη συγκεκριμένη πράξη;

A: Εντάξει, ο περισσότερος κόσμος θεωρεί ότι το δικό του είναι το σωστό και οτιδήποτε άλλο υπάρχει είναι λάθος και πιστεύω ότι γι' αυτό το λόγο το κάνουν και επειδή θεωρούν τους ότι είναι διαφορετικοί και γι' αυτό σημαίνει ότι δεν είναι καλοί.
#Διαφορετικότητα

T: Πιστεύεις πως επηρεάζεται από άλλα άτομα και κάνει την πράξη αυτή;

A: Μπορεί ναι, μπορεί και όχι. Κάποιοι το έχουν από πάντα να σκέφτονται αυτό **#Χαρακτήρας**, να είναι εναντίον σε αυτό το θέμα, αλλά άλλοι μπορεί να επηρεαστήκαν **#Επιρροή**, ενώ στην αρχή δεν σκέφτονταν έτσι να επηρεαστήκαν από φίλους **#Φίλους** τους ή από άλλα άτομα γύρω τους **#Άλλα άτομα**.

T: Ποια πιστεύεις ότι ήταν τα συναισθήματα που ένιωσε την δεδομένη στιγμή;

A: Μπορεί και τίποτα **#Τίποτα** αλλά παραπάνω δεν ξέρω, θυμός δεν είναι, απλά θεωρούν πως εκείνοι είναι καλύτεροι **#Υπεροψία**. Νιώθουν πως είναι υπεράνω όταν κάνουν αυτό το πράγμα.

T: Γιατί το πιστεύεις αυτό;

A: Επειδή θεωρούν ότι εκείνοι είναι πάντα καλύτεροι και έτσι θεωρούν ότι με αυτή τη πράξη θα φανούν ότι είναι καλύτεροι, θα το δείξουν στους άλλους.

T: Θεωρείς πως άτομα που κάνουν διακρίσεις το κάνουν σκόπιμα; Είναι κάτι που συνηθίζουν να κάνουν; ή δεν το καταλάβουν ότι το κάνουν; Το παίρνουν σαν αστείο;

A : Πιστεύω εξαρτάτε από τον άνθρωπο **#Χαρακτήρας**. Έχει φορές σαν αστείο **#Αστείο**, αλλά σε έτσι θέματα είναι περισσότερο σκόπιμα νομίζω διότι καταλαβαίνουν ότι κάνουν κάτι λάθος απλά επειδή δεν συμφωνούν γενικά με το συγκεκριμένο θέμα ας πούμε συνεχίζουν να το κάνουν, ενώ το καταλαβαίνουν.

T: Μέσα από αυτά που συζητήσαμε, θεωρείς πως έχεις κάνει και εσύ κάποιο είδος διάκρισης ακόμη και σαν αστείο (ασυνείδητα);

Εικόνα 12: Συνέντευξη πρώτου ατόμου

A: Πιστεύω πως όχι στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Δεν ξέρω αν θεωρείται το ότι ασπύμε αν βάλει κάποιος άλλος και απλά γελάσεις μαζί του ή το σχολιάσεις με κάποιον άλλον αν θεωρείται. Όχι να γράφεις εσύ κάτι, να ανεβάσεις εσύ κάτι, απλά να το σχολιάσεις εσύ μόνος σου. Ούτε με like ούτε με σχόλια, απλά, πίσω από την οθόνη, έξω από τον υπολογιστή. Αν θεωρείται. **#Σχολιασμός**

T: Ίσως να θεωρείται αλλά όχι στα social media. Τώρα θα ήθελα να μιλήσουμε λίγο για το άλλο άτομο στο οποίο προορίζεται η διάκριση. Ποια πιστεύεις είναι τα συναισθήματα που ένιωσε;

A: Θεωρώ ότι νιώθουν θυμό **#Θυμό** και λύπη **#Λύπη**. Νιώθουν κατώτεροι. **#Κατωτερότητα**

T: Ποια πιστεύεις πως θα ήταν η αντίδρασή τους;

A: Εκδίκηση, έτσι φαίνεται. **#Εκδίκηση**

T: Εσύ αν ήσουν στην θέση του ατόμου αυτού πως θα το αντιμετώπιζες;

A: Θα επικοινωνούσα με το άτομο που μου έκανε την διάκριση **#Συνομιλία** αλλά να δεν μπορούσα να επικοινωνήσω, θα έκανα κάτι για να δείξω ότι δεν είμαι κάτι κακό, ότι είμαι ίδια όπως εσείς. **#Διαφορετικότητα**

T: Για παράδειγμα;

A: Μπορεί ένα video όπως κάμνουν και οι περισσότεροι, ανεβάζουν video **#videos** και μιλούν για τον εαυτό τους αλλά μπορεί και κάτι σαν καμπάνια **#Καμπάνια**, να μαζέψω κόσμο όπως εμένα και να τους φέρω μαζί μου να γίνουμε μια ομάδα. Να δείξουμε ότι είμαστε και εμείς δυνατοί, ότι δεν είμαστε κατώτεροι **#Κατωτερότητα**, είμαστε και εμείς οι ίδιοι, είμαστε και εμείς άνθρωποι.

T: Κατά την γνώμη σου ένας θύτης (δηλαδή αυτός που κάνει την διάκριση) προηγουμένως μπορεί να υπήρξε και αυτός θύμα (αυτός που δέχεται την διάκριση);

A: Ναι αλλά όχι πάντα. Έχει φορές που ο κόσμος γεννιέται έτσι. Ενώ έχει ανθρώπους που γεννιούνται και είναι κακοί άνθρωποι μέσα τους **#Χαρακτήρας**. Αλλά εντάξει πολλοί μπορεί να δεχτήκαν. Όπως τον Χαράλαμπο στο master chef που δέχτηκε bullying στο παρελθόν **#Προηγούμενες εμπειρίες** και στο παιχνίδι τα έβγαλε πάνω σε έναν άλλο συμπαίχτη του.

T: Κυρίως που παρατηρείς τέτοιου είδους συμπεριφορές; (posts, videos..)

A: Videos γιατί και εγώ παρακολουθώ περισσότερο videos. **#videos**

Εικόνα 13: Συνέντευξη πρώτου ατόμου

Συνέντευξη 2

T: Θα ήθελα να μιλήσουμε για τις διάφορες συμπεριφορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media). Αρχικά εσύ ασχολείσαι με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

X: Ασχολούμαι. #Ενεργός

T: Ποιος είναι ο σκοπός για τον οποίο χρησιμοποιείς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

X: Κυρίως για να βλέπω κάποιες εκδηλώσεις που θέλω, κάποια πολιτικά σχόλια που θέλω να βλέπω. Για ενημέρωση ως επι το πλείστον. #Ενημέρωση

T: Θεωρείς ότι υπάρχουν διακρίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

X: Ναι θεωρώ ότι υπάρχουν. Όπως υπάρχουν και στην καθημερινότητά μας βέβαια.

T: Μπορείς να μου ονομάσεις κάποιες ακόμα;

X: Εντάξει ξεκινούμε νομίζω πιο έντονα θα δούμε πολιτικές διαφορές #πολιτικές Διακρίσεις που καταλήγουν σε διακρίσεις στο τέλος. Δηλαδή δεν υπάρχει υγιείς προβληματισμός ας το πούμε. Η διαφορά θα έπρεπε να ήταν υγιείς γι' αυτό έχουμε δημοκρατία, ο καθένας να λέει αυτό που πιστεύει, τον λόγο του #ελευθερία λόγου #απόψεις. Στις θρησκευτικές εννοείτε #θρησκευτικές διακρίσεις. Πάλι για τους ίδιους λόγους. Ο καθένας μπορεί να πει τα πιστεύω του αλλά δυστυχώς η σχολιασμοί καταλήγουν να είναι μέχρι και υβριστικοί #υβριστικοί σχολιασμοί #ελευθερία λόγου #αρνητικό #απόψεις. Γενικότερα ας πούμε και σε άλλα θέματα τα οποία για παράδειγμα κοιτάζω εγώ για τη παιδία #Διακρίσεις στη παιδία ας πούμε υπάρχει μια διάκριση πάλι λόγο διαφορών. Δεν μπορούμε να μείνουμε στο διάλογο και καταλήγουν όλες αυτές οι διαφορές σε γραπτό καυγά μέχρι και ύβρις #υβριστικοί σχολιασμοί.

Εικόνα 14: Συνέντευξη δεύτερου ατόμου

T: Έχεις παρατηρήσει κάποιο συμβάν όπου διέκρινες κάποιο είδος διάκρισης ή ακατάλληλη συμπεριφορά;

X: Σε προσωπικό επίπεδο εννοείς;

T: Μπορεί και σε προσωπικό μπορεί και γενικά.

X: Συνέχεια το βλέπω αυτό το πράγμα. Για παράδειγμα το τι μου έχει τύχει εμένα το οποίο με έχει πληγώσει αφάνταστα, διότι πληγώνεσαι **#Λύπη**. Το να λες την άποψή σου, μιλούμε για μια άποψη **#ελευθερία λόγου**. Έχουμε ή δεν έχουμε δημοκρατία; Μας αξίζει να έχουμε δημοκρατία; Διερωτώμαι πολλές φορές. Είχα ποστάρει ένα **#post** statement, μια πολιτική πεποίθηση μια φορά **#πολιτικές Διακρίσεις**, ποιο θα υποστήριζα εγώ και γιατί. Διότι το θέμα είναι να καταθέσεις τις απόψεις **#απόψεις** σου με επιχειρήματα. Εκείνος που καταθέτει τις απόψεις του με επιχειρήματα **#επιχειρήματα** είναι σαφώς πολύ πιο δυνατός από τον άλλο που καταθέτει απλά την άποψή του. Εννοώ δυναμώνει την άποψή σου το επιχείρημα. Και αμέσως, αμέσως σε δευτερόλεπτα δηλαδή, ξεκίνησαν συμμαθητές μου σε παρακαλώ από το σχολείο να αντιδρούν στο post/ comment **#post** που έβαλα υβριστικά **#υβριστικοί σχολιασμοί** για τον υποψήφιο που πίστευα αλλά και σε προσωπικό επίπεδο τα βέλη ας πούμε, προς εμένα. «Πως μπορείς εσύ να πιστεύεις έτσι;» κλπ. Φυσικά πληγώθηκα εκείνη την στιγμή **#Λύπη** όμως μετά σκέφτηκα ότι δεν μου έδωσαν επιχειρήματα **#επιχειρήματα**. Με το να βρίζεις τον άλλο δεν είναι επιχείρημα. Να λες για παράδειγμα ότι ο τάδε πολιτικός είναι λαϊκιστής. Είναι επιχείρημα αυτό; Γιατί είναι λαϊκιστής; Δεν υπήρχαν παραδείγματα. Αλλά εν πάση περίπτωση εγώ προσπαθώ να αποφεύγω μερικά πράγματα όταν ξέρω ότι ο άλλος είναι φανατικός **#φανατισμός**. Ο φανατισμός δεν βοήθησε ποτέ κανένα. Όπως και στην θρησκεία, δηλαδή δεν θα ήθελα, δεν μου αρέσουν τα σχόλια **#comments** που μπαίνουν. Να δημοσιοποίησης την άποψή σου σχεδόν υβρίζοντας τη θρησκεία του άλλου, θεωρώ πως είναι διάκριση αυτό το πράγμα **#Θρησκευτικές διακρίσεις**.

Εικόνα 15: Συνέντευξη δεύτερου ατόμου

T: Ναι όπως περιμένεις να σέβεται ο άλλος την δικιά σου θρησκεία.

X: Ναι, δηλαδή να σεβαστείς. Δικαιούσαι κατά την άποψή μου. Δηλαδή και το δικαίωμα έχει και τα όριά του και υποχρέωση και αυτή έχει τα όριά της **#όρια**. Έχεις δικαίωμα λόγου **#ελευθερία λόγου** αλλά το δικαίωμά σου φτάνει μέχρι ένα σημείο. Δεν μπορείς να ξεπερνάς αυτό το σημείο. Το δικαίωμά σου είναι να προβάλεις την άποψή σου για τα δικά σου τα πιστεύω. Δεν έχει δικαίωμα ο καθένας να βρίζει **#υβριστικοί σχολιασμοί** τα πιστεύω του άλλου πχ στη θρησκεία. Αυτά είναι προσβλητικά. Οπότε αν κατευθείαν τους ανθρώπους που θεωρούσες φίλους σου, τώρα μιλούμε για κάποιους οι οποίοι είναι γνωστοί **#φίλοι #αρνητικό** σου στα κοινωνικά μέσα. Δεν μιλούμε για κάποιους που σε έκανα φίλο γιατί τους αρέσει το επάγγελμά σου ή γιατί είσαι όμορφος ή όμορφη η γιατί σε είδαν κάπου ή οτιδήποτε άλλο. Οπότε εκεί μπλέκονται κάποια συναισθήματα και λες «οκ» και όταν δεις τον άλλο στην πραγματικότητα δημιουργείται ένα χάσμα **#χάσμα** σχέσεων πια με αυτόν τον άνθρωπο.

T: Εσύ γενικά μετά που δέχτηκες αυτά τα σχόλια πως ένιωσες;

X: Όπως σου έχω αναφέρει και πριν πληγώθηκα **#λύπη** στην αρχή, γιατί ήταν έτσι λεκτική επίθεση **#υβριστικοί σχολιασμοί**, και εναντίον σε αυτόν που πίστευα εγώ πολιτικά **#πολιτικές διακρίσεις** και εναντίον σε εμένα ως πούμε. Ας πούμε «είναι λίγο το μυαλό σου και πιστεύεις τον άλλον;». Όμως προβληματίστηκα και είπα εντάξει. Πληγώθηκα εκείνη τη στιγμή **#λύπη**, όμως να σου πω την αλήθεια μπορεί να είναι λίγο βαρύ όμως έπαθα σοκ. Που άτομα τα οποία τα ξέρω τόσα χρόνια. Εγώ προσωπικά δεν θα απαντούσα **#αποφυγή** ή αν θα απαντούσα θα απαντούσα πίσω με επιχειρήματα **#επιχειρήματα**. Σου ανάφερα πριν τους λόγους.

Εικόνα 16: Συνέντευξη δεύτερου ατόμου

T: Άρα πως το αντιμετωπίσες; Το αγνόησες;

X: Τους αγνόησα ναί **#αδιαφορία**. Αγνόησα γραπτός βέβαια ότι ο καθένας μπορεί να πιστεύει εκείνο που θέλει με τις δικές του απόψεις και επαναλαμβάνω ότι ο προβληματισμός είναι υγιείς, να προβληματίζεσαι για κάτι αλλά να σε προβληματίσει κάποιον το οποίο έχει επιχειρήματα **#επιχειρήματα**, όχι στον αέρα.

T: Τώρα όσον αφορά το θύτη, για ποιο λόγο πιστεύεις ότι έκανε τη συγκεκριμένη πράξη;

X: Γιατί πιστεύω ήταν ο φανατισμός **#φανατισμός**. Δηλαδή τόσο φανατικοί, στη συγκεκριμένη περίπτωση όπως σου είπα ήταν πολιτικό το θέμα **#πολιτικές διακρίσεις**, ήταν προ εκλογών. Έτσι ήταν τόσο φανατικοί με τον υποψήφιο που υποστηρίζαν που στο τέλος καταντούν κατά την άποψή μου και γελοίοι. Λυπάμαι που το λέω, δεν θέλω ούτε εγώ να σχολιάζω και να χρησιμοποιώ χαρακτηρισμούς αλλά για εμένα είναι γελοιότητα αυτό το πράγμα. Για έναν άνθρωπο ο οποίος είναι λογικός, ο φανατισμός πρέπει να είναι έξω από τα όριά του **#φανατισμός #όρια**.

T: Ποια πιστεύεις ότι ήταν τα συναισθήματα που ένιωσε την δεδομένη στιγμή;

X: Ο φανατισμός δημιουργεί μια θολούρα **#φανατισμός**. Όταν είσαι φανατικός για κάτι αντιδράς σπασμωδικά **#απερισκεψία**. Δεν θα σκεφτεί ότι ο άλλος μπορεί να πληγωθεί, απλά θα πει την άποψή του. Εγώ ότι ανεβάζω το ανεβάζω για να προβληματιστεί ο άλλος **#προβληματισμός**, αν θέλει να ακούσει τις απόψεις **#απόψεις** μου και να τις δεχθεί είναι δικό του θέμα, δεν είναι δικό μου

T: Θεωρείς πως άτομα που κάνουν διακρίσεις το κάνουν σκόπιμα; Είναι κάτι που συνηθίζουν να κάνουν; ή δεν το καταλάβουν ότι το κάνουν; Το παίρνουν σαν αστείο;

X: Κάποιοι το κάνουν σκόπιμα. Υπάρχει κόσμος στην κοινωνία δηλαδή που του αρέσει να δημιουργεί προβλήματα **#χαρακτήρας #απερισκεψία**. Όπως όταν πας σε μια μικτή κοινότητα όπως είναι για παράδειγμα μια πολυκατοικία. Πάντα θα βρεις ένα που θα βρει ένα πράγμα να το κάνει θέμα για να δημιουργεί προβλήματα. Πάντα θα βρίσκεις τέτοιους. Το ίδιο πράγμα το βρίσκεις και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Αυτή είναι η μια κατηγορία κατά την άποψή μου. Η άλλη κατηγορία είναι ο φανατικός – εγωιστής άνθρωπος **#φανατισμός**, διότι ο φανατικός δεν είναι εγωιστής, είναι εγωίσταρος του οποίου είναι η άποψή του και τίποτε άλλο **#απόψεις #απερισκεψία**. Από την άλλη υπάρχουν και άνθρωποι οι οποίοι θα διατυπώσουν τις απόψεις τους λογικά. Καμιά φορά όμως λόγω των συναισθημάτων **#συναισθήματα**

Εικόνα 17: Συνέντευξη δεύτερου ατόμου

αναπόφευκτα θα νιώσεις κάτι όταν διαβάσεις κάτι, ή θυμό ή λύπη ή συμπόνια **#θυμό #λύπη #συμπόνια**, εξαρτάτε από το θέμα. Το ποιο συχνό που βλέπουμε δίστιχός είναι ο θυμός. Όταν κάποιος άλλος δεν μπορεί να συγκρατηθεί, στην κοινή κυπριακή «αυτομολάς» λες «φτάνει πια», τότε μπορεί να συμπεριφερθείς όπως και στο δρόμο ή σε μια παρέα, λίγο απότομα μέχρι κι πολύ. Η πρόκληση δηλαδή είναι αναπόφευκτη. Ο ένας προκαλεί τον άλλον. **#Ανταγωνισμός**

T: Πιστεύεις πως επηρεάζεται από άλλα άτομα και κάνει την πράξη αυτή;

X: Μπορεί ναι, γιατί παρασυρόμαστε στο να είμαστε υπεράνω **#Επιρροή #Υπεροψία**, να νομίζουμε πως είμαστε υπεράνω σε εισαγωγικά και όταν γράφουμε τέτοιου είδους σχόλια **#comments** τα οποία γράφονται με τρόπο τα οποία υποτίθεται ότι δεν σηκώνουν καμία άποψη **#απόψεις #αρνητικό**, νομίζουμε ότι εντάξει «αυτό είναι και τέλος», ας πούμε «σας βάζω στη θέση σας», «μην μου πείτε τίποτα άλλο» **#απερισκεψία**. Μπορεί να επηρεάζονται δηλαδή και από άλλους. Δηλαδή ο παραδειγματισμός δυστυχώς δεν είναι προς το καλύτερο είναι προς το χειρότερο. Να δει κάποιον που ανεβάζει κάτι έτσι ας πούμε ότι νάνε και είναι μαγκιά. Δεν είναι μαγκιά ο εκφοβισμός. Να εκφοβίζεις τον άλλο με την άποψή **#απόψεις #αρνητικό #εκφοβισμός** σου δεν είναι μαγκιά.

T: Μέσα από αυτά που συζητήσαμε, θεωρείς πως έχεις κάνει και εσύ κάποιο είδος διάκρισης ακόμη και σαν αστείο (ασυνείδητα);

X: Να σου πω την αλήθεια θέλω να πιστεύω ότι δεν έχω κάνει κάτι που να πληγώσω κάποιον, διότι έχω πάντα στο πίσω μέρος του μυαλού μου ότι τα γραπτά μένουν, άρα είμαι διπλά προσεκτική και όλοι πιστεύω ότι πρέπει να το κάνουμε αυτό, διπλά προσεκτικοί στο τι γράφουμε. Τα λόγια εντάξει, τα λόγια είναι του αέρα, θα φύγουν αλλά τα γραπτά δυστυχώς μένουν. Πιστεύω και θέλω να πιστεύω ότι δεν έχω κάνει. Αν έχω κάνει θα ήταν σίγουρα χωρίς να το θέλω **#ασυνείδητα**. Δεν έχω όμως κάτι υπόψη μου γιατί σίγουρα κάποιος θα μου απαντούσε **#Συνομιλία** για τα αρνητικά μου σχόλια.

T: Κατά την γνώμη σου ένας θύτης (δηλαδή αυτός που κάνει την διάκριση) προηγουμένως μπορεί να υπήρξε και αυτός θύμα (αυτός που δέχεται την διάκριση);

Εικόνα 18: Συνέντευξη δεύτερου ατόμου

X: Βέβαια μπορεί να ήταν αλλά για εμένα αυτό δεν είναι δικαιολογία. Πολλές φορές λέμε «απόνα πεξω του χωρού πολλά τραούθκια ξέρει», δηλαδή αν δεν έχεις πάθει εσύ κάτι που σου αναστάτωσε τη ζωή σου δεν μπορείς να ξέρεις πως νιώθει ο άλλος **#κατανόηση**. Όμως σίγουρα όλοι πάθαμε κάτι, σίγουρα όλοι περάσαμε μια μικρή ή μεγάλη δυσκολία. Εκείνο που πρέπει να καταλαβαίνουμε είναι όταν συνειδητοποιούμε **#συνείδηση** ποια είναι αυτή η δυσκολία που περνούμε να προσπαθούμε να μην την κάνουμε και εμείς, να μην δυσκολεύουμε τον άλλο **#αυτοέλεγχος**. Άρα γι' αυτό λέω πως δεν είναι δικαιολογία αυτό το πράγμα. Όμως επανέρχομαι και λέω ότι από την άλλη η ιδιοσυγκρασία του καθενός είναι διαφορετική. Δηλαδή κάποιιοι είναι δυνατοί το αντιμετωπίζουν και το ξεπερνούν, κάποιιοι είναι πιο αδύναμοι, νομίζουν ότι τι ξεπερνούν, δεν το έχουν ξεπεράσει και για να το ξεπεράσουν κάνουν το ίδιο πράγμα σε κάποιον άλλο **#χαρακτήρας** **#εκδίκηση**. Μεγάλο λάθος βέβαια. Πρέπει να βλέπουμε και τα λάθη των άλλων και τα δικά μας λάθη και να μην τα κάνουμε εμείς να πληγώνουμε άλλους. **#προηγούμενες εμπειρίες**

T: Κυρίως που παρατηρείς τέτοιου είδους συμπεριφορές; (posts, videos..)

X: Σε posts περισσότερο **#post**, εκεί που υπάρχουν απόψεις **#απόψεις**, εκεί που η δημοσίευση έχει μια άποψη. Είτε πολιτική, είτε θρησκευτική, είτε έκρινα εγώ ας πούμε ένα τραγουδιστή ή ένα χορευτή ή ένα μοντέλο. Δηλαδή εκεί που θα υπάρξει έστω και μια άποψη θα δεις από κάτω εκατοντάδες άλλες απόψεις **#comments** **#απόψεις**.

Εικόνα 19: Συνέντευξη δεύτερου ατόμου

Συνέντευξη 3

T: Θα ήθελα να μιλήσουμε για τις διάφορες συμπεριφορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media). Αρχικά εσύ ασχολείσαι με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

Δ: Βέβαια. Όπως όλοι μας ασχολούμαι και εγώ με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Έχω Instagram έχω και Facebook **#Instagram** **#Facebook**, όπως και οι περισσότεροι την σήμερον ημέρα. **#Ενεργός**

Εικόνα 20: Συνέντευξη τρίτου ατόμου

T: Ποιος είναι ο σκοπός για τον οποίο χρησιμοποιείς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

Δ: Εκτός του ότι πλέον είναι μόδα τα social media **#trend** τα χρησιμοποιώ για να έχω επαφή με φίλους μου **#επικοινωνία** αφού είναι δωρεάν όταν έχεις Wi-Fi και επικοινωνώ με ανθρώπους που βρίσκονται μακριά, ανθρώπους που δεν μπορώ να τους βλέπω κάθε μέρα και μαθαίνεις διάφορα νέα, συμμετέχεις σε διάφορα groups που μπορείς να δεις διάφορα, ανάλογα με το τι σε ενδιαφέρει, σε groups που μπορείς δεις ή να πεις την άποψή σου, να αγοράσεις ή να πωλήσεις πράγματα **#ενδιαφέροντα #ενημέρωση**.

T: Θεωρείς ότι υπάρχουν διακρίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

Δ: Νομίζω ότι είναι δεδομένο ότι υπάρχουν διακρίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Νομίζω το βλέπεις και εσύ. Υπάρχουν διαφόρων ειδών διακρίσεις. Αν ξεκινήσουμε από τις φυλετικές που μπορούμε να πούμε ότι στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης πχ σε θέμα χρώματος πχ μαύρος, άσπρος **#φυλετικές διακρίσεις**. Όταν σου στείλει ένα έτυμα φιλίας κάποιος αν είναι μαύρος δεν θα τον αντιμετωπίσεις το ίδιο όπως αν ήταν άσπρος. Μπορεί να μην τον δεχτείς ή μπορεί να τον αγνοήσεις.

T: Μπορείς να μου ονομάσεις κάποιες ακόμα;

Δ: Όπως είπαμε είναι οι φυλετικές, μπορεί να είναι και θρησκευτικές **#θρησκευτικές διακρίσεις** αφού στο Facebook **#Facebook** υπάρχουν πολλά groups που είναι είτε για θρησκευτικούς σκοπούς είτε άλλα groups **#groups** που μπορεί μιλούν για πολιτικά άρα μπορεί να είναι πολιτικές διακρίσεις **#πολιτικές διακρίσεις**. Διακρίσεις δηλαδή που αφορούν τα ενδιαφέροντα των άλλων.

T: Έχεις παρατηρήσει κάποιο συμβάν όπου διέκρινες κάποιο είδος διάκρισης ή ακατάλληλη συμπεριφορά;

Δ: Υπάρχουν πολλά γεγονότα στην κατηγορία του bullying ας το πούμε. Μπορούμε να τα δούμε από τα νέα που κάθε μέρα ποστάρονται **#post** στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, είτε από κανάλια είτε από πραγματικά γεγονότα που συμβαίνουν είτε από βίντεο **#video** που ανεβάζουν οι ίδιοι τα οποία τα επιχειρούν και διάφορα είτε από πολέμους ή στιδήποτε.

Εικόνα 21: Συνέντευξη τρίτου ατόμου

T: Θα σου δώσω ένα συγκεκριμένο παράδειγμα και να συνεχίσουμε με τις υπόλοιπες ερωτήσεις. Στο τομέα της μόδας άρχισαν να μπαίνουν και πιο εύσωμα μοντέλα έτσι και στα social media φωτογραφίες των μοντέλων αυτόν κοινοποιούνται. Πολλοί όμως δεν το δέχτηκαν ότι και πιο εύσωμες κοπέλες ή και άντρες μπορούν να γίνουν μοντέλα και έτσι σχολιάζουν τις φωτογραφίες αυτές αρνητικά μπορεί και με υβριστικά σχόλια.

Δ: Ναι σίγουρα μπορεί να συμβεί αυτό.

T: Σε ποια κατηγορία το κατατάσσεις το γεγονός αυτό;

Δ: Στα σεξιστικά ή και εμφάνισης. #σεξιστικές διακρίσεις #διακρίσεις εμφάνισης

T: Αν ήσουν εσύ στην θέση του ατόμου αυτού που κάνει την διάκριση, για ποιο λόγο πιστεύεις ότι έκανε τη συγκεκριμένη πράξη;

Δ: Ακολουθώ τα στερεότυπα #στερεότυπα, δεν είμαι τόσο open mind μπορεί να κάνω ότι έκανε κάποιος άλλος ας πούμε για να ακολουθήσω και εγώ την ροή των ατόμων #επιρροή. Ή μπορεί να το έκανα λόγο ότι έχω έλλειψη παιδείας, γιατί κάποιος που είναι μορφωμένος δεν θα έκανε αυτό το πράγμα.

T: Πιστεύεις πως επηρεάζεται από άλλα άτομα και κάνει την πράξη αυτή;

Δ: Μπορεί να επηρεάστηκε λόγο άλλων ατόμων ο θύτης και να παρασύρθηκε για να κάνει και εκείνος το ίδιο #επιρροή πχ είναι ένα άτομο σε μια παρέα και κοροϊδεύουν κάποιο άλλο άτομο, επειδή είναι παρέα και είναι φίλοι #φίλοι θα κοροϊδέψει και ο ίδιος αν και μπορεί να μην το θέλει και να παρασυρθεί και να πράξει και αυτός το ίδιο.

T: Ποια πιστεύεις ότι ήταν τα συναισθήματα που ένιωσε την δεδομένη στιγμή;

Δ: Ο θύτης για να φτάσει σε αυτό το σημείο να κατηγορήσει #αρνητικά σχόλια, σημαίνει ότι πιστεύει αυτό που είπε και ότι μπορεί να είναι υπερόπτης ή να υποτιμά ας πούμε το μοντέλο, το θύμα #υπεροψία.

T: Ποιο συγκεκριμένα;

Δ: Ευχαρίστηση #ευχαρίστηση, νιώθει την ανάγκη να το κάνει επειδή είναι βασισμένος στα πρότυπα ή μπορεί να νιώθει εξαναγκασμένος να συμφωνήσει με την άποψη κάποιου άλλου #επιρροή.

Εικόνα 22: Συνέντευξη τρίτου ατόμου

T: Θεωρείς πως άτομα που κάνουν διακρίσεις το κάνουν σκόπιμα; Είναι κάτι που συνηθίζουν να κάνουν; ή δεν το καταλάβουν ότι το κάνουν; Το παίρνουν σαν αστείο;

Δ : Υπάρχουν άτομα που πιστεύω ότι το κάνουν σκόπιμα **#συνειδητά** και υπάρχουν και άτομα που το κάνουν χωρίς να το θέλουν γιατί μπορεί να το κάνουν ή να επιχειρήσουν να το πουν σαν αστείο και να βγει διαφορετικά **#αστείο**. Εκείνοι μπορεί να το κάνουν χωρίς να το θέλουν **#ασυνείδητα** όμως υπάρχουν και κάποιοι άλλοι που το κάνουν σκόπιμα γιατί έχουν κακία ή γιατί θέλουν να πειράξουν το θύμα **#χαρακτήρα #αρνητικό**.

T: Μέσα από αυτά που συζητήσαμε, θεωρείς πως έχεις κάνει και εσύ κάποιο είδος διάκριση ακόμη και σαν αστείο (ασυνείδητα);

Δ: Απ' όσο ξέρω όχι, δεν έχω κάνει κάτι τέτοιο και ούτε θα το έκανα.

T: Τώρα όσο αφορά το θύμα, ποια πιστεύεις είναι τα συναισθήματα που ένιωσε;

Δ: Πιστεύω ότι σίγουρα θα ένιωσε ντροπή **#ντροπή**, θα ένιωσε άβολα με τον εαυτό του το θύμα γιατί αν και για να είναι μοντέλο κάποιο το δέχονται και κάποιοι όχι **#διαφορετικότητα** , εκείνοι που δεν το δέχονται να φέραν το θύμα σε δύσκολη θέση **#κατωτερότητα** και να ένιωσε άβολα και μπορεί να νιώθει και για τους άλλους ότι είναι ανώριμοι ή στιδήποτε, είναι στενόμυαλοι.

T: Εσύ αν ήσουν στην θέση του ατόμου αυτού πως θα το αντιμετώπιζες;

Δ: Εγώ θα τους αγνοούσα γιατί δεν θα ήθελα να πέσω στο επίπεδο τους. **#αδιαφορία**

T: Κατά την γνώμη σου ένας θύτης (δηλαδή αυτός που κάνει την διάκριση) προηγουμένως μπορεί να υπήρξε και αυτός θύμα (αυτός που δέχεται την διάκριση);

Δ: Βέβαια γιατί μπορεί να επηρεάστηκε ψυχολογικά **#επιρροή #ψυχολογία** από το γεγονός που τον έκανε θύμα **#προηγούμενες εμπειρίες** και να μην είναι ευσυνείδητος **#απερίσκεπτος** και να μην πει δεν θέλω να κάνω ότι μου έκαναν και να το πράξει και ο ίδιος **#εκδίκηση**.

Εικόνα 23:Συνέντευξη τρίτου ατόμου

T: Κυρίως που παρατηρείς τέτοιου είδους συμπεριφορές; (posts, videos..)

Δ: Σε comments **#comments** νομίζω είναι δεδομένο γιατί είναι πιο εύκολο στον καθένα να γράψει κάτι παρά να κάνει κάποιο βίντεο. Είναι πολύ εύκολο να πειράξεις και να υπάρξει είτε bullying είτε κάποιο ρατσιστικό σχόλιο **#αρνητικά** σχόλια ή οτιδήποτε ειδικά στα social media. Θα μπορούσε βέβαια και από βίντεο **#video** που ο καθένας θα μπορούσε να κάνει κάποιο βίντεο που μπορεί να πειράξει κάποιο άτομο και να του προξενήσει ας το πούμε ζημιά ή είτε με ρατσιστικά σχόλια ή να τον πειράξει με τον οποιοδήποτε τρόπο.

θα μπορούσε να κάνει κάποιο βίντεο που μπορεί να πειράξει κάποιο άτομο και να του προξενήσει ας το πούμε ζημιά ή είτε με ρατσιστικά σχόλια ή να τον πειράξει με τον οποιοδήποτε τρόπο.

Εικόνα 24:Συνέντευξη τρίτου ατόμου

Συνέντευξη 4

T: Θα ήθελα να μιλήσουμε για τις διάφορες συμπεριφορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media). Αρχικά εσύ ασχολείσαι με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

E: Ασχολούμαι και για τον λόγο ότι σπουδάζω επικοινωνία σπουδών διαδικτύου **#εκπαίδευση** και μέσα στην καθημερινότητά μας τα χρησιμοποιούμε αλλά και σε προσωπικό επίπεδο **#ενδιαφέροντα** χρησιμοποιώ το Facebook το Instagram **#Instagram #Facebook** και το διαδίκτυο γενικά και τα social media για εκπαιδευτικούς σκοπούς, όπως είπα για το πανεπιστήμιο. **#Ενεργός**

T: Θεωρείς ότι υπάρχουν διακρίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

E: Πιστεύω ότι υπάρχουν πλέον έτσι όπως εξελίχθηκε και το διαδίκτυο.

T: Μπορείς να μου ονομάσεις κάποιες ακόμα;

Εικόνα 25:Συνέντευξη τέταρτου ατόμου

E: Κάποια παραδείγματα είναι με θέμα το φύλο **#σεξιστικές διακρίσεις**, διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα και επίσης της θρησκείας **#θρησκευτικές διακρίσεις** και τα κόμματα **#πολιτικές διακρίσεις** τα οποία βλέπουμε ότι ακόμα και στο πανεπιστήμιο μέσα στο Facebook **#Facebook** υπάρχουν κάποιες παρατάξεις και ο καθένας υποστηρίζει το δικό του αλλά με ένα τρόπο γίνεται κάπως πόλεμος και εσύ δεν έχεις την ελευθερία να πιστέψεις σε ένα κόμμα **#ελευθερία επιλογής #αρνητικό**.

T: Υπάρχουν συγκρούσεις δηλαδή.

E: Ναι.

T: Έχεις παρατηρήσει κάποιο συμβάν όπου διέκρινες κάποιο είδος διάκρισης ή ακατάλληλη συμπεριφορά;

E: Ένα παράδειγμα όπως είπα και για τις παρατάξεις, ξέρω περίπτωση όπου.. Να ονομάσω παρατάξεις ή να μιλήσω γενικά;

T: Καλύτερα γενικά.

E: Εντάξει. Μια παράταξη βάζει **#πολιτικές διακρίσεις** κάτι μέσα στο Facebook **#Facebook** το οποίο βλέπουν ποιος κάνει like και comment **#comment #like** και ας πούμε ότι ένα άτομο δεν είναι στην συγκεκριμένη παράταξη είναι σε κάποια άλλη και βάλει like, υποστηρίζει και συμφωνεί σε εκείνο που βάζει στο Facebook η άλλη παράταξη που ξέρει ότι είναι μαζί του, του κάνει πόλεμο. Στην ουσία δεν τον αφήνει ελεύθερο να αποφασίζει να συμφωνεί με κάτι **#ελευθερία λόγου #απόψεις #αρνητικό**. Μπορεί στη ζωή του γενικά να υποστηρίζει ένα πράγμα, όταν υποστηρίζει μια φορά κάτι άλλο του κάνουν πόλεμο γι' αυτό.

T: Σε ποια κατηγορία το κατατάσσεις το γεγονός αυτό;

E: Προτιμήσεις πολιτικές, διακρίσεις ανάμεσα στα θέλω. **#πολιτικές διακρίσεις**

T: Αν ήσουν εσύ στην θέση του ατόμου αυτού που κάνει την διάκριση, για ποιο λόγο πιστεύεις ότι έκανε τη συγκεκριμένη πράξη;

E: Αν εγώ έκανε την διάκριση, πιστεύω θα γινόταν για το λόγο ότι είμαι φανατισμένη **#φανατισμός** σε ένα συγκεκριμένο θέμα και δεν βλέπω μπροστά μου ούτε είμαι ανοιχτόμυαλος **#απερίσκεψία** στο να ακούω κι' άλλες απόψεις **#απόψεις** και να συμφωνώ με όλους. Έχω μια άποψη αλλά την κρατώ για εμένα.

Εικόνα 26: Συνέντευξη τέταρτου ατόμου

T: Θεωρείς πως άτομα που κάνουν διακρίσεις το κάνουν σκόπιμα; Είναι κάτι που συνηθίζουν να κάνουν; ή δεν το καταλάβουν ότι το κάνουν; Το παίρνουν σαν αστείο;

E : Πιστεύω ότι το κάνουν και σκόπιμα κάποιες φορές αλλά και κάποιες φορές δεν το καταλάβουν **#ασυνείδητα** για το λόγο του ότι μπορεί να κάνουν μια διάκριση απέναντι σε κάποιον αλλά δεν θα μπουν στη θέση του άλλου για να δουν πως θα νιώσει **#απερισκεψία**. Η μπορεί να θεωρούν πως αν κάνουν μια διάκριση μάλλον μπορεί να το πάρουν σαν αστείο **#αστείο** αλλά στη πραγματικότητα να το πειράξει και μπορεί να καταλήξει σε πολύ άσχημη κατάσταση το θύμα **#ψυχολογία**.

T: Πιστεύεις πως έχει επηρεαστεί από άλλα άτομα και έκανε αυτή τη διάκριση;

E: Ναι γιατί όπως το παράδειγμα με τις παρατάξεις είναι μέσα στο σύνολο, έχουν κάποιους πιο ψηλά που είναι οι “αρχηγοί” να το πω και με ένα τρόπο τους καθοδηγούν πως να συμπεριφερθούν, ειδικά στο πανεπιστήμιο που το βλέπουμε και πιστεύω ότι με ένα τρόπο καθοδηγούνται δεν το κάνουν μόνοι τους **#επιρροή**.

T: Μέσα από αυτά που συζητήσαμε, θεωρείς πως έχεις κάνει και εσύ κάποιο είδος διάκρισης ακόμη και σαν αστείο (ασυνείδητα);

E: Δεν μπορώ να σκεφτώ συγκεκριμένα και να είναι κάτι πολύ σοβαρό αλλά όπως είπαμε πριν που μπορεί να κάνεις κάτι και να το θεωρήσεις σαν αστείο **#αστείο**, μπορεί να έγινε, δεν μπορώ να θυμηθώ τώρα κάτι αλλά πιστεύω το έκανα πολλές φορές αλλά μετά εντάξει αν σε ξέρει ο άλλος δεν θα τον πειράξει.

T: Τώρα που το συνειδητοποιείς πως νιώθεις εσύ;

E: Νιώθεις πολύ άσχημα γιατί αν σου το έκαναν εσένα δεν θα σου άρεσε άρα κάπου πρέπει να σταματήσει **#λύπη**.

T: Τώρα όσο αφορά το θύμα, ποια πιστεύεις είναι τα συναισθήματα που ένιωσε;

E: Ντροπή και σίγουρα ότι δεν ανήκει στη κοινωνία **#ντροπή #αποξένωση**, στο σύνολο άρα είναι απομακρυσμένος και μπορεί αυτό να καταλήξει και σε κατάθλιψη μπορώ να πω, έτσι το σκέφτομαι **#κατάθλιψη**.

Εικόνα 27:Συνέντευξη τέταρτου ατόμου

T: Άρα σαν αντίδραση θεωρείς πως ήταν να καταλήξει σε κατάθλιψη;

E: Ναι γιατί συνήθως αυτοί που δέχονται διάκριση είναι πιο ευαίσθητα άτομα για να νιώσουν και άσχημα άρα δεν μπορούν να απαντήσουν πίσω **#αδυναμία χαρακτήρα**, δεν μπορούν να κάνουν κάτι ώστε να καταλάβει ο άλλος ότι έκανε λάθος και ότι συμπεριφέρθηκε άσχημα.

T: Εσύ αν ήσουν στην θέση του ατόμου αυτού πως θα το αντιμετώπιζες;

E: Δεν μου έτυχε αλλά πιστεύω ότι θα αντιδρούσα και θα του έλεγα ότι είναι λάθος που μου συμπεριφέρεται έτσι, να του εξηγήσω να καταλάβει ότι είναι λάθος και ότι με πείραξε έτσι ώστε να μην ξανά γίνει απέναντί μου. Αλλά ούτε και σε άλλα άτομα που έχουν το ίδιο θέμα. **#συνομιλία**

T: Κατά την γνώμη σου ένας θύτης (δηλαδή αυτός που κάνει την διάκριση) προηγουμένως μπορεί να υπήρξε και αυτός θύμα (αυτός που δέχεται την διάκριση);

E: Δεν μπορώ να πω 100% ναι αλλά ούτε και όχι, αλλά συνήθως έχει άτομα ας πούμε που ήταν θύματα, **#προηγούμενες εμπειρίες** θέλουν μετά να εκδικηθούν **#εκδίκηση** για να νιώσουν καλύτερα και έτσι το κάνουν σε κάποιον άλλο. Αλλά έχει και άλλα άτομα που το έχουν μέσα τους να κάνουν έτσι **#χαρακτήρας #αρνητικό** και έτσι να μην το πάθουν ποτέ ή να νομίζουν ότι δεν το έπαθαν γιατί θεωρούν τον εαυτό τους πιο ψηλά **#υπεροψία**.

T: Κυρίως που παρατηρείς τέτοιου είδους συμπεριφορές; (posts, videos..)

E: Σε comments νομίζω και σε post όπου ο άλλος θα γράψει και θα πει αυτά που θέλει. **#comments #post**

Εικόνα 28:Συνέντευξη τέταρτου ατόμου

Συνέντευξη 5

T: Θα ήθελα να μιλήσουμε για τις διάφορες συμπεριφορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media). Αρχικά εσύ ασχολείσαι με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

E: Ναι. **#Ενεργός**

Εικόνα 29:Συνέντευξη πέμπτου ατόμου

T: Ποιος είναι ο σκοπός για τον οποίο χρησιμοποιείς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

E: Για να μιλήσω με φίλες, για να ενημερωθώ για διάφορα πράγματα. **#επικοινωνία**
#ενημέρωση

T: Θεωρείς ότι υπάρχουν διακρίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

E: Ναι σίγουρα υπάρχουν.

T: Μπορείς να μου ονομάσεις κάποιες ακόμα;

E: Το φύλο, πολιτικές πεποιθήσεις, σεξουαλικές προτιμήσεις. **#σεξιστικές διακρίσεις**
#πολιτικές διακρίσεις **#σεξουαλικές διακρίσεις**

T: Έχεις παρατηρήσει κάποιο συμβάν όπου διέκρινες κάποιο είδος διάκρισης ή ακατάλληλη συμπεριφορά;

E: Δεν έχω κάτι υπόψη μου.

T: Θα σου δώσω ένα συγκεκριμένο παράδειγμα και να συνεχίσουμε με τις υπόλοιπες ερωτήσεις. Κάποιο άτομο ανεβάζει ένα βίντεο στο οποίο σχολιάζει ένα ζευγάρι ομοφυλόφιλων με αρνητικά και υβριστικά σχόλια και γενικότερα να αναφέρει πως κάτι τέτοιο δεν είναι φυσιολογικό για να γίνεται. Το γεγονός αυτό σε ποια κατηγορία το κατατάσσεις;

E: Στα σεξιστικά, ρατσισμό. **#σεξιστικές διακρίσεις**

T: Αν ήσουν εσύ στην θέση του ατόμου αυτού που κάνει την διάκριση, για ποιο λόγο πιστεύεις ότι έκανε τη συγκεκριμένη πράξη;

E: Επειδή δεν του αρέσει **#δυσαρέσκεια**. Ίσως ο ίδιος έχει δεχθεί bullying πιο παλιά για άλλο λόγο **#προηγούμενες εμπειρίες**

T: Πιστεύεις πως επηρεάζεται από άλλα άτομα και κάνει την πράξη αυτή;

E: Πιθανών ναι. **#επιρροή**

T: Ποια πιστεύεις ότι ήταν τα συναισθήματα που ένιωσε την δεδομένη στιγμή;

E: Εκείνος που κάνει bullying;

T: Ναι.

E: Ίσως ευχαρίστηση που εκφράζει τη γνώμη του, θυμό για εκείνο που βλέπει
#ευχαρίστηση **#θυμό**

Εικόνα 30: Συνέντευξη πέμπτου ατόμου

T: Μπορείς να μου πεις λίγα λόγια παραπάνω;

E: Επειδή τοποθετείτε εναντίον κάποιου άλλου, θεωρεί πως είναι υπεράνω **#υπεροψία** και επίσης αυτό που βλέπει δεν του αρέσει θέλει οπωσδήποτε να το σχολιάσει αρνητικά. **#δυσαρέσκεια**

T: Θεωρείς πως άτομα που κάνουν διακρίσεις το κάνουν σκόπιμα; Είναι κάτι που συνηθίζουν να κάνουν; ή δεν το καταλάβουν ότι το κάνουν; Το παίρνουν σαν αστείο;

E : Και τα 2. **#ασυνείδητα #αστείο #χαρακτήρας #αρνητικό**

T: Μέσα από αυτά που συζητήσαμε, θεωρείς πως έχεις κάνει και εσύ κάποιο είδος διάκρισης ακόμη και σαν αστείο (ασυνείδητα);

E: Μάλλον ναι άλλα όχι σκόπιμα αλλά σαν αστείο **#αστείο**.

T: Τώρα που το συνειδητοποιείς πως νιώθεις;

E: Επειδή αν θα το είπα θα το έλεγα σε επίπεδο αστείου δεν νομίζω να ήταν άσχημο εκτός αν το άτομο στο οποίο προοριζόταν να το πήρε τόσο αρνητικά.

T: Τώρα όσο αφορά το θύμα, ποια πιστεύεις είναι τα συναισθήματα που ένιωσε;

E: Κάπως αποκλεισμένος, πιο στο περιθώριο, γενικά ότι κρίνεται για κάτι που δεν αφορά άλλους. **#κατωτερότητα #αποξένωση**

T: Εσύ αν ήσουν στην θέση του ατόμου αυτού πως θα το αντιμετώπιζες;

E: Σε πρώτη φάση θα κλεινόμουν στον εαυτό μου **#απομόνωση** αλλά αργότερα νομίζω θα ήξερα ότι το τι κάνει ο καθένας είναι επιλογή του άρα θα ένιωθα εντάξει με αυτό που έκανα και θα συνέχιζα να το κάνω. **#αδιαφορία**

T: Κατά την γνώμη σου ένας θύτης (δηλαδή αυτός που κάνει την διάκριση) προηγουμένως μπορεί να υπήρξε και αυτός θύμα (αυτός που δέχεται την διάκριση);

E: Ίσως ναι. **#προηγούμενες εμπειρίες**

T: Για ποιο λόγο το πιστεύεις;

E: Διότι συμπεριφορές όπως αυτές έχουν κάποιο υπόβαθρο και μπορεί κατά κάποιο τρόπο να τον έφερε επίσης σε δύσκολη θέση και γι' αυτό ο ίδιος να κρίνει ανάλογες συμπεριφορές για να νιώσει και εκείνος το αίσθημα αυτό. **#εκδίκηση #ψυχολογία**

Εικόνα 31: Συνέντευξη πέμπτου ατόμου

T: Σαν εκδίκηση;

E: Ναι.

T: Κυρίως που παρατηρείς τέτοιου είδους συμπεριφορές; (posts, videos..)

E: Ναι σε σχόλια σε βίντεο ή σε διάφορες αναρτήσεις. #comments #video #post

Εικόνα 32:Συνέντευξη πέμπτου ατόμου

Συνέντευξη 6

T: Θα ήθελα να μιλήσουμε για τις διάφορες συμπεριφορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media). Αρχικά εσύ ασχολείσαι με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

Λ: Ναι περισσότερο με Facebook και λιγότερο με Twitter. #Facebook #Twitter #Ενεργός

T: Ποιος είναι ο σκοπός για τον οποίο χρησιμοποιείς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

Λ: Διατήρηση επαφής με φίλους και φίλες, ενημέρωση για θέματα κοινού ενδιαφέροντος (κοινωνικού, φιλανθρωπικού, πολιτιστικού & υπηρεσιών). #επικοινωνία #ενδιαφέροντα #ενημέρωση

T: Θεωρείς ότι υπάρχουν διακρίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

Λ: Ναι κατά καιρούς παρατηρώ κάποιες διακρίσεις.

T: Μπορείς να μου ονομάσεις κάποιες από αυτές;

Λ: Φυλετικές, θρησκευτικές και πολιτικές. #φυλετικές διακρίσεις #θρησκευτικές διακρίσεις #πολιτικές διακρίσεις

T: Έχεις παρατηρήσει κάποιο συμβάν όπου διέκρινες κάποιο είδος διάκρισης ή ακατάλληλη συμπεριφορά;

Λ: Ναι, ιδιαίτερα όσον αφορά τη διαφορά απόψεων. #διαφορά απόψεων

Εικόνα 33:Συνέντευξη έκτου ατόμου

T: Σε ποια κατηγορία κατατάσσεις αυτό το γεγονός;

A: Και στις 3 κατηγορίες γιατί πιστεύω ότι η αντίθετη άποψη δεν είναι πάντοτε αποδεκτή.
#φυλετικές διακρίσεις #θρησκευτικές διακρίσεις #πολιτικές διακρίσεις

T: Αν ήσουν εσύ στην θέση του ατόμου αυτού, για ποιο λόγο πιστεύεις ότι έκανε τη συγκεκριμένη πράξη;

A: Επειδή κάποια άτομα δεν είναι έτοιμα να αποδεχθούν τη διαφορετικότητα ή τη διαφορετική άποψη και ταυτόχρονα δεν επιθυμούν να την ακούσουν ή να την διαβάσουν. #διαφορετικότητα #χαρακτήρας #αρνητικό #απόψεις

T: Ποια πιστεύεις ότι ήταν τα συναισθήματα που ένιωσε την δεδομένη στιγμή;

A: Πιστεύω ότι ο θύτης ένιωσε θυμό, γι' αυτό και η άσχημη συμπεριφορά. #θυμός

T: Γιατί το πιστεύεις αυτό; Πες μου λίγα λόγια παραπάνω.

A: Ο θύτης ένιωσε θυμό γιατί δεν είναι έτοιμος να αποδεχθεί τη διαφορετικότητα ή τη διαφορετική άποψη. #διαφορετικότητα #απόψεις

T: Θεωρείς πως άτομα που κάνουν διακρίσεις το κάνουν σκόπιμα; Είναι κάτι που συνηθίζουν να κάνουν; ή δεν το καταλάβουν ότι το κάνουν; Το παίρνουν σαν αστείο;

A: Πιστεύω ότι τα άτομα αυτά το κάνουν συνειδητά και με σκοπό να πληγώσουν και να φμώσουν. #συνειδητά

T: Νομίζεις πως έχει επηρεαστεί από άλλα άτομα και έπραξε με αυτό το τρόπο;

A: Δεν αποκλείω το γεγονός ότι κάποιοι ίσως να έχουν επηρεαστεί από τρίτους #επιρροή, αλλά πιστεύω ότι οι περισσότεροι ενεργούν με αυτόν τον τρόπο είτε για λόγους προσωπικού συμφέροντος (οικονομικού, κομματικού) #προσωπικά συμφέροντα, είτε από άσχημα προσωπικά βιώματα του παρελθόντος τα οποία δεν μπόρεσαν να αποβάλουν #προηγούμενες εμπειρίες.

T: Μέσα από αυτά που συζητήσαμε, θεωρείς πως έχεις κάνει και εσύ κάποιο είδος διάκρισης ακόμη και σαν αστείο (ασυνείδητα);

Εικόνα 34: Συνέντευξη έκτου ατόμου

Λ: Πιστεύω πως όχι, τουλάχιστον συνειδητά **#ασυνείδητα**. Αν ποτέ το έκανα θα ήθελα να το γνωρίζω για να απολογηθώ.

T: **Τώρα θα ήθελα να μιλήσουμε λίγο για το άλλο άτομο στο οποίο προορίζεται η διάκριση. Ποια πιστεύεις είναι τα συναισθήματα που ένιωσε;**

Λ: Το θύμα σίγουρα ένιωσε λύπη και στενοχώρια χωρίς να αποκλείω και το θυμό. **#λύπη #θυμό**

T: **Ποια πιστεύεις θα ήταν η αντίδρασή του;**

Λ: Κάποιος ίσως να μην αντιδρούσε καθόλου **#αδιαφορία**, ενώ κάποιος άλλος ίσως να αντιδρούσε με τον ίδιο άσχημο τρόπο **#εκδίκηση**.

T: **Εσύ αν ήσουν στην θέση του ατόμου αυτού πως θα το αντιμετώπιζες;**

Λ: Δεν το έχω βιώσει αλλά νομίζω ότι δεν θα αντιδρούσα **#αδιαφορία** γιατί όπως ανέφερα και προηγουμένως, τα άτομα αυτά είτε δεν είναι έτοιμα είτε δεν θέλουν να αποδεχτούν τη διαφορετικότητα ή τη διαφορετική άποψη **#διαφορετικότητα #απόψεις**.

T: **Κατά την γνώμη σου ένας θύτης (δηλαδή αυτός που κάνει την διάκριση) προηγουμένως μπορεί να υπήρξε και αυτός θύμα (αυτός που δέχεται την διάκριση);**

Λ: Ναι το πιστεύω, παρόλο ότι διαφωνώ με αυτή τη συμπεριφορά **#προηγούμενες εμπειρίες**.

T:**Για ποιο λόγο το πιστεύεις αυτό;**

Λ: Θα πρέπει να μαθαίνουμε από τα λάθη τόσο τα δικά μας όσο και από τα λάθη των άλλων και να βελτιωνόμαστε ως άνθρωποι.

T: **Κυρίως που παρατηρείς τέτοιου είδους συμπεριφορές; (posts, videos..).**

Λ: Αυτές τις συμπεριφορές προσωπικά τις έχω δει σε posts. **#post**

Εικόνα 35: Συνέντευξη έκτου ατόμου

Συνέντευξη 7

T: Θα ήθελα να μιλήσουμε για τις διάφορες συμπεριφορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media). Αρχικά εσύ ασχολείσαι με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

I: Ναι ασχολούμαι. #Ενεργός

T: Ποιος είναι ο σκοπός για τον οποίο χρησιμοποιείς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

I: Περισσότερο για απασχόληση.

T: Δηλαδή;

I: Για να περνά ο ελεύθερος μου χρόνος. #ενδιαφέροντα

T: Θεωρείς ότι υπάρχουν διακρίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

I: Ναι υπάρχουν.

T: Μπορείς να μου ονομάσεις κάποιες από αυτές;

I: Εμφανισιακά, θρησκευτικά. #διακρίσεις εμφάνισης #θρησκευτικές διακρίσεις

T: Έχεις παρατηρήσει κάποιο συμβάν όπου διέκρινες κάποιο είδος διάκρισης ή ακατάλληλη συμπεριφορά;

I: Δεν μπορώ να θυμηθώ.

T: Ένα παράδειγμα μπορεί να είναι, ένα ομοφυλόφιλο ζευγάρι να ανεβάσει φωτογραφία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και άλλα άτομα να σχολιάζουν την φωτογραφία με αρνητικά και υβριστικά σχόλια.

I: Ναι.

T: Αυτό το παράδειγμα σε ποια κατηγορία το κατατάσσεις;

I: Σεξιστικά. #σεξιστικές διακρίσεις

Εικόνα 36: Συνέντευξη εβδομου ατόμου

T: Αν ήσουν εσύ στην θέση του ατόμου αυτού που κάνει την διάκριση, για ποιο λόγο πιστεύεις ότι έκανε τη συγκεκριμένη πράξη;

I: Επειδή έτσι του έμαθαν να συμπεριφέρεται. **#χαρακτήρας**

T: Πιστεύεις πως επηρεάζεται από άλλα άτομα και κάνει την πράξη αυτή;

I: Ναι, πάντα επηρεαζόμαστε από τους άλλους. Έτσι μας μαθαίνουν. **#επιρροή #χαρακτήρας**

T: Ποια πιστεύεις ότι ήταν τα συναισθήματα που ένιωσε την δεδομένη στιγμή;

I: Ευχαρίστηση, πολύ πιθανών να ένιωσε χαρά. Ικανοποίηση. **#ευχαρίστηση #χαρά**

T: Θεωρείς πως άτομα που κάνουν διακρίσεις το κάνουν σκόπιμα; Είναι κάτι που συνηθίζουν να κάνουν; ή δεν το καταλάβουν ότι το κάνουν; Το παίρνουν σαν αστείο;

I: Όχι, μόνο σκόπιμα. **#συνειδητά**

T: Μέσα από αυτά που συζητήσαμε, θεωρείς πως έχεις κάνει και εσύ κάποιο είδος διάκρισης ακόμη και σαν αστείο (ασυνείδητα);

I: Ναι.

T: Τώρα που το συνειδητοποιείς, πως νιώθεις;

I: Δεν νιώθω διαφορετικά. **#τίποτα**

T: Τώρα θα ήθελα να μιλήσουμε λίγο για το άλλο άτομο στο οποίο προορίζεται η διάκριση. Ποια πιστεύεις είναι τα συναισθήματα που ένιωσε;

I: Στεναχώρια. **#λύπη**

T: Κάτι άλλο;

I: Αλλά μπορεί και αδιαφορία, δηλαδή μπορεί να μην έδωσε σημασία. **#αδιαφορία**

T: Αρα θεωρείς πως αυτή ήταν και η αντίδρασή του;

I: Ναι. **#αδιαφορία**

Εικόνα 37: Συνέντευξη έβδομου ατόμου

T: Εσύ αν ήσουν στην θέση του ατόμου αυτού πως θα το αντιμετώπιζες;

I: Δεν θα έδινα σημασία γιατί αυτός είμαι, άρα έτσι θα αντιδράσω. Ενώ αυτός είμαι και δεν με ενδιαφέρει από τους υπόλοιπους. **#αδιαφορία**

T: Κυρίως που παρατηρείς τέτοιου είδους συμπεριφορές; (posts, videos..)

I: Περισσότερο σε φωτογραφίες. **#φωτογραφίες**

Εικόνα 38:Συνέντευξη έβδομου ατόμου

Συνέντευξη 8

T: Θα ήθελα να μιλήσουμε για τις διάφορες συμπεριφορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media). Αρχικά εσύ ασχολείσαι με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

X: Ναι. **#Ενεργός**

T: Ποιος είναι ο σκοπός για τον οποίο χρησιμοποιείς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

X: Για διασκέδαση περισσότερο. Σαν χόμπι, σαν μια ασχολία. Μου αρέσει στον **#διασκέδαση** ελεύθερο μου χρόνο να μπαίνω σε διάφορα social media και να βλέπω φωτογραφίες άλλων **#ενδιαφέροντα** ή να βάζω και εγώ τις δικές μου και να αλληλοεπιδρώ με άλλους. **#επικοινωνία**

T: Θεωρείς ότι υπάρχουν διακρίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

X: Ναι θεωρώ πως υπάρχουν.

T: Μπορείς να μου ονομάσεις κάποιες από αυτές;

X: Ναι. Φυλετικές, όσον αφορά το φύλο επίσης, θρησκευτικές και σε θέματα εμφάνισης. **#φυλετικές διακρίσεις #Σεξιστικές διακρίσεις #θρησκευτικές διακρίσεις #διακρίσεις εμφάνισης**

T: Έχεις παρατηρήσει κάποιο συμβάν όπου διέκρινες κάποιο είδος διάκρισης ή ακατάλληλη συμπεριφορά;

Εικόνα 39:Συνέντευξη όγδοου ατόμου

X: Ναι. Συνήθως γίνεται κάτω από φωτογραφίες με σχόλια **#φωτογραφίες #comments**.

Ας πούμε αν κάποιος είναι διαφορετικός από το άτομο που σχολιάζει **#διαφορετικότητα**, το άτομο που σχολιάζει θα γράψει hate comment **#αρνητικά** σχόλια. Όταν είναι κάτι που δεν καταλαβαίνει, διαφορετικό σε φύλο, προτιμήσεις. Τελευταία βλέπουμε να γίνεται σε φύλο, σεξουαλικότητα και σε εμφάνιση **#Σεξιστικές διακρίσεις #σεξουαλικές διακρίσεις #διακρίσεις εμφάνισης**

T: Αν ήσουν εσύ στην θέση του ατόμου αυτού που κάνει την διάκριση, για ποιο λόγο πιστεύεις ότι έκανε τη συγκεκριμένη πράξη;

X: Πιστεύω ότι ο καθένας πιστεύει ότι θέλει **#απόψεις**, αλλά τβ να το γράψεις, δεν πιστεύω πως υπάρχει point και θέλει να νιώσει πως είναι καλύτερος και πιο ψηλά από τον άλλον και θέλει να ρίξει τον άλλον κάτω σε επίπεδο για να αισθανθεί εκείνος καλύτερα, πιο ικανός κλπ **#υπεροψία**.

T: Πιστεύεις πως επηρεάζεται από άλλα άτομα και κάνει την πράξη αυτή;

X: Ναι, πιστεύω αν όλα τα σχόλια ήταν θετικά κλπ, μπορεί να μην ήταν τόσο εύκολο για εκείνον να καθίσει να γράψει το αρνητικό σχόλιο **#επιρροή**. Οπότε βλέπει ότι και τα άλλα έτσι είναι και οι άλλοι έτσι κάνουν και υπάρχει αυτό. Λέει δεν είναι μόνο εγώ που το βλέπω αυτό, είναι κι 'άλλοι και επηρεάζεται και του δίνει κουράγιο και αυτοπεποίθηση για να γράψει αυτά που θα γράψει. Ώθηση. **#αυτοπεποίθηση**

T: Ποια πιστεύεις ότι ήταν τα συναισθήματα που ένιωσε την δεδομένη στιγμή;

X: Πιστεύω ένιωσε ότι έχει τον έλεγχο, έχει δύναμη, κυρίαρχος μάλλον και ότι μπορεί να ελέγξει πράγματα. **#δύναμη #υπεροψία**

T: Θεωρείς πως άτομα που κάνουν διακρίσεις το κάνουν σκόπιμα; Είναι κάτι που συνηθίζουν να κάνουν; ή δεν το καταλάβουν ότι το κάνουν; Το παίρνουν σαν αστείο;

X: Πιστεύω ότι από τη στιγμή που θα το βάλεις comment **#comments** είναι σκόπιμα απλά κάποιος μπορεί να, ίσως να μην καταλαβαίνουν την σοβαρότητα **#αστείο #αδιαφορία**, μπορεί να σκεφτούν απλά ότι το σχόλιο δεν το λένε στα μούτρα τους, δεν είναι στην πραγματική ζωή απλά είναι στο computer ή στα social media άρα χαράς το πράγμα και μπορεί να σκεφτεί ότι δεν θα το δει καν και καλύπτονται πίσω από αυτό, όμως πιστεύω ότι κάποιος το κάνουν, όπως είπα και πριν, σκόπιμα **#συνειδητά** για να νιώσουν εκείνοι καλύτερα και δεν τους νοιάζει τίποτα άλλο.

Εικόνα 40:Συνέντευξη όγδοου ατόμου

T: Μέσα από αυτά που συζητήσαμε, θεωρείς πως έχεις κάνει και εσύ κάποιο είδος διάκρισης ακόμη και σαν αστείο (ασυνείδητα);

X: Εγώ προσωπικά; Δεν πιστεύω να έκανα διάκριση. Γράφω σχόλια στα social media, μπορεί να είναι λίγο αρνητικά **#αρνητικό** σχόλια αλλά ακόμη και όταν είναι αρνητικά, ποτέ δεν χρησιμοποιώ υβριστική γλώσσα **#υβριστικοί σχολιασμοί** ή κάτι που θα κάνει τον άλλο να νιώσει άσχημα. Μπορεί να γράψω κάτι που να προβληματίσει **#προβληματισμός** τον άλλον ας πούμε ότι ένα μικρό κοριτσάκι βάφετε κλπ, θα γράψω ότι θεωρώ εγώ, θα πω την γνώμη μου **#απόψεις**, θα εκφράσω την γνώμη μου όμως θα προσέξω ο τρόπος που θα το πω να είναι ευγενικός. Δεν πιστεύω να κάνω διακρίσεις, απλά ναι.

T: Τώρα θα ήθελα να μιλήσουμε λίγο για το άλλο άτομο στο οποίο προορίζεται η διάκριση. Ποια πιστεύεις είναι τα συναισθήματα που ένιωσε;

X: Πιστεύω ότι ο θύτης κατάφερε να κάνει εκείνο που ήθελε, δηλαδή το θύμα να νιώσει άσχημα, οπότε το θύμα σίγουρα ένιωσε άσχημα **#λύπη** με τον εαυτό του, για εκείνο που είναι **#κατωτερότητα**, μπορεί να έχει και δεύτερες σκέψεις «γιατί έβαλα αυτή τη φωτογραφία; Να την φύγω; Γιατί είμαι έτσι;», να νιώσει άσχημα με τον εαυτό του και μπορεί να θελήσει να αλλάξει τον εαυτό του εξαιτίας των άσχημων σχόλιων **#αρνητικά σχόλια**. Επίσης πιστεύω ότι αυτό δημιουργεί και **anxiety #ανησυχία** στο θύμα. Με όλα αυτά τα αρνητικά σχόλια **#αρνητικά σχόλια** που παίρνει είναι λίγο κάπως πιστεύω. Είναι δύσκολο να το αντιμετωπίσει. Μπορείς να διαγράψεις κάποια σχόλια αλλά όταν συνεχίζουν και μπαίνουν είναι λίγο δύσκολο να ελεγχτεί η κατάσταση.

T: Αρα δεν μπορεί να ξεφύγει;

X: Ναι.

T: Εσύ αν ήσουν στην θέση του ατόμου αυτού πως θα το αντιμετώπιζες;

X: Του θύματος; Θα προσπαθούσα να μην δώσω σημασία **#αδιαφορία** αν και είναι δύσκολο, ειδικά αν ένα σχόλιο απευθύνεται για εσένα είναι λίγο δύσκολο να μην το αφήσεις να σε επηρεάσει, σίγουρα θα σε επηρεάσει σε ένα βαθμό. Απλά πιστεύω αφού σε επηρεάσει δεν πρέπει να το αφήσεις να συνεχίσει να σε επηρεάζει. Έγινε, οκ! Αλλά προσπάθα να συνεχίσεις και να καταλάβεις ότι ο άλλος το έγραψε αυτό απλά για να σε μειώσει εσένα **#κατωτερότητα**, έτσι μην τον αφήσεις να πραγματοποιήσει το σκοπό του και να σε ρίξει εσένα κάτω. Όταν δει πως δεν σε επηρεάζει μπορεί να μην συνεχίσει να το κάνει, έτσι θα χάσει εκείνος και όχι εσύ.

Εικόνα 41:Συνέντευξη όγδοου ατόμου

T: Κατά την γνώμη σου ένας θύτης (δηλαδή αυτός που κάνει την διάκριση) προηγουμένως μπορεί να υπήρξε και αυτός θύμα (αυτός που δέχεται την διάκριση);

X: Ναι θα μπορούσε **#προηγούμενες εμπειρίες**. Γι' αυτό ίσως θέλει να κάνει και τους άλλους να νιώσουν το ίδιο που ένιωσε και αυτός και να πει «τώρα δεν μου το κάνουν εμένα, τώρα είμαι πιο πάνω τους, μπορώ να το κάνω αυτό» **#εκδίκηση**. Νομίζω όπως και με το bullying, πολλοί που κάνουν bullying ήταν και οι ίδιοι θύματα. Πιστεύω γίνεται έτσι και με το σχολιασμό **#comments**. Όμως μπορεί και να μην υπήρξαν ποτέ θύματα και πάλι να κάνουν σχόλια. Απλά για να νιώσουν εκείνοι καλύτερα **#χαρακτήρας #αρνητικά**.

T: Ποιος θεωρείς πως είναι ο λόγος;

X: Ανασφάλεια και κατωτερότητα. Complex **#κατωτερότητα**

T: Κυρίως που παρατηρείς τέτοιου είδους συμπεριφορές; (posts, videos..)

X: Πιστεύω σε φωτογραφία γίνεται πιο πολύ **#φωτογραφίες**. Ας πούμε το video **#video** δεν είναι τόσο εύκολο να το δεις όσο σε μια φωτογραφία. Η φωτογραφία είναι εκεί και την βλέπεις. Επίσης και σε post **#post** που κάποιος απλά θα γράψει κάτι πάλι μπορεί να μην διαβαστεί όλο. Οπότε η φωτογραφία είναι άμεση και ο καθένας μπορεί να γράψει ότι θέλει βλέποντας απλά μια φωτογραφία, που μπορεί να μην ξέρει καν την ιστορία πίσω από την φωτογραφία και επίσης δεν ξέρεις την ζωή του άλλου και εκείνη απλά κρίνουν σαν να τους ξέρουν.

T: Θα ήθελα να μιλήσουμε για τις διάφορες συμπεριφορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media). Αρχικά εσύ ασχολείσαι με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

X: Ναι. **#Ενεργός**

T: Ποιος είναι ο σκοπός για τον οποίο χρησιμοποιείς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

X: Για διασκέδαση περισσότερο. Σαν χόμπι, σαν μια ασχολία. Μου αρέσει στον **#διασκέδαση** ελεύθερο μου χρόνο να μπαίνω σε διάφορα social media και να βλέπω φωτογραφίες άλλων **#ενδιαφέροντα** ή να βάζω και εγώ τις δικές μου και να αλληλοεπιδρώ με άλλους. **#επικοινωνία**

T: Θεωρείς ότι υπάρχουν διακρίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

X: Ναι θεωρώ πως υπάρχουν.

Εικόνα 42:Συνέντευξη όγδοου ατόμου

T: Μπορείς να μου ονομάσεις κάποιες από αυτές;

X: Ναι. Φυλετικές, όσον αφορά το φύλο επίσης, θρησκευτικές και σε θέματα εμφάνισης. #φυλετικές διακρίσεις #Σεξιστικές διακρίσεις #θρησκευτικές διακρίσεις #διακρίσεις εμφάνισης

T: Έχεις παρατηρήσει κάποιο συμβάν όπου διέκρινες κάποιο είδος διάκρισης ή ακατάλληλη συμπεριφορά;

X: Ναι. Συνήθως γίνεται κάτω από φωτογραφίες με σχόλια #φωτογραφίες #comments. Ας πούμε αν κάποιος είναι διαφορετικός από το άτομο που σχολιάζει #διαφορετικότητα, το άτομο που σχολιάζει θα γράψει hate comment #αρνητικά σχόλια. Όταν είναι κάτι που δεν καταλαβαίνει, διαφορετικό σε φύλο, προτιμήσεις. Τελευταία βλέπουμε να γίνεται σε φύλο, σεξουαλικότητα και σε εμφάνιση #Σεξιστικές διακρίσεις #σεξουαλικές διακρίσεις #διακρίσεις εμφάνισης

Εικόνα 43: Συνέντευξη όγδοου ατόμου